

ΟΚΤΩ ΕΤΗ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΑΓΟΡΑΝ

Του κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ε. ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗ

Α' ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ

1. Μέχρι τῆς ἐνάρξεως, 1ης Νοεμβρίου 1962

Παρήλθον ἤδη 11 ἔτη ἀπὸ τῆς πρώτης ὑποβολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ αἰτήματος καὶ συμπληρώνεται μετ' ὀλίγας ἡμέρας μίᾳ δεετία ἀπὸ τῆς Συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μετὴν Ἑυρωπαϊκῆν Κοινὴν Ἀγοράν. Ὁ ἔκτοτε διαδραμῶν χρόνος, ὡς καὶ ὁ ὑπολειπόμενος τῶν 14 ἐτῶν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς σταδιακῶς ἐφαρμοζομένης ἤδη τελωνειακῆς ἐνώσεως, μᾶς δίδου τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιχειρήσωμεν μίαν σύντομον ἐπισκόπησιν τῆς δεετίας τῆς Συνδέσεως, νὰ ἐξετάσωμεν τὰς ἐπιδράσεις τῆς ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ νὰ διαγράψωμεν ὠρισμένας προβλέψεις διὰ τὸ μέλλον. Τὸ κάπως μακρυνὸν παρελθὸν καὶ ἡ χρησιμότης τῆς γενικωτέρας ἱστορικῆς ἐνημερώσεως διὰ τὸν ἀναγνώστην, μᾶς ἐπιβάλλου νὰ προτάξωμεν ἕνα συνοπτικὸν ἱστορικὸν μέχρι 1ης Νοεμβρίου 1962, τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἡ Συμφωνία τῆς Συνδέσεως μετὴν Κοινότητα.

Ἄς ἐνθυμηθῶμεν, λοιπόν, ὅτι ὁ δεῦτερος Παγκόσμιος πόλεμος, μετὰ τὰς τόσας ἀνατροπὰς καὶ φιλελευθέρας τάσεις του, ἀνέτρεψε καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς ἐθνικῆς αὐταρκειᾶς τοῦ μεσοπολέμου. Μετὴν λήξιν του, ἀρχίζει μίᾳ μεγάλῃ σειρᾷ διεθνῶν διαπραγματεύσεων καὶ συμφωνιῶν, ποὺ ἀπεβλέπου, ἀρχικῶς, εἰς τὴν περιστολὴν καὶ, ἀργότερον, εἰς τὴν σταδιακὴν κατάργησιν τῶν περιορισμῶν καὶ τὴν πλήρη ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Οὕτω, μετὰ τὴν ὑπογραφήν ὑπὸ τῶν περισσοτέρων κρατῶν τῆς Γενικῆς Συμφωνίας Δοσμῶν καὶ Ἐμπορίου (G.A.T.T.), εἰς τὸν δυτικοευρωπαϊκὸν χῶρον εἰδικώτερον, ἐπιτυγχάνεται, κατὰ πρῶτον, ἡ τελωνειακὴ ἔνωσις Βελγίου, Ὁλλανδίας καὶ Λουξεμβούργου (Μπενελούξ). Ἀκολούθως, ἀρχίζουν αἱ συζητήσεις καὶ συνεννοήσεις διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς εὐρυτέρας Ἐλευθέρας Ζώνης Ἑυρωπαϊκῶν Συναλλαγῶν (Ε.Ζ.Ε.Σ.). Αἱ συνεννοήσεις δὴμος καταλήγουσιν εἰς διάσπασιν, μετὰ ἀποτέλεσμα, ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, μετὴν Συνθήκην τῆς Ρώμης τῆς 25 Μαρτίου 1957, ἡ Γερμανία, Γαλλία, Ἰταλία καὶ αἱ χῶροι τῆς Μπενελούξ νὰ συστήσουσιν τὴν Ἑυρωπαϊκὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ἡ δὲ Ἀγγλία, τὰ Σκανδιναβικά, ἡ Ἰρλανδία καὶ ἡ Πορτογαλία, τὴν Ε.Φ.Τ.Α., τὴν χαλαρωτέρου.

θεσμοῦ Ἑυρωπαϊκὴν Συμφωνίαν Ἐλευθέρου Ἐμπορίου Ἡ δευτέρα ἀποβλέπει ἀπλῶς εἰς τὴν θαυμασίαν κατάργησιν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν μεταξύ τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία εὐρέθη ἐκτὸς τῶν ἐνώσεων αὐτῶν, ὁ κίνδυνος ἐνὸς οἰκονομικοῦ, τρόπον τινά ἀπομονωτισμοῦ ἔφευγεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν εὐρείας συζητήσεως, γύρω ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς προσχωρήσεως τῆς χώρας εἰς ἓνα οἰκονομικὸν συνασπισμὸν, κυρίως δὲ εἰς τὴν Ἑυρωπαϊκὴν Κοινὴν Ἀγοράν, τὰ Κράτη τῆς ὁποίας συμμετεῖχον καὶ προπολεμικῶς κατὰ σημαντικὸν ποσοστὸν εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν τῆς ἐμπορίου. Μετὰ τὰς κοινοβουλευτικὰς καὶ λοιπὰς συζητήσεις, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, τὴν 8ην Ἰουνίου 1959 ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ὡς ἀρμοδίαν, τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Κοινότητα.

Μετὰ ἐπιπόνους διαπραγματεύσεις, εἰς Βρυξέλλας, Ἀθήνας καὶ Παρισίους, ἐπετεύχθησαν συμφωνίαι ἐπὶ τῶν ἐπιμέτρων θεμάτων καὶ ἡ Συμφωνία Συνδέσεως ἐμονογραφήθη τὴν 30 Μαρτίου 1961. διὰ τὴν ὑπογραφῆ εἰς Ἀθήνας τὴν 9 Ἰουλίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Μετὰ τὴν ἐπικύρωσίν τῆς ἀπὸ τὰ Κοινοβούλια τῶν 6 χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἡ Συμφωνία Συνδέσεως τῶν Ἀθηνῶν ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1962.

2. Τὰ κύρια σημεῖα τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως

Δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ τὰ ὑπενθυμίσωμεν. Ἀναφέρονται εἰς τὴν τελωνειακὴν ἔνωσιν, τὴν ἐλευθέραν κίνησιν προσώπων καὶ κεφαλαίων, τὴν ἐναρμόνισιν τῆς ἀγροτικῆς, δημοσιονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς πολιτικῆς, τὴν δανειακὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως.

1) Ἡ τελωνειακὴ ἔνωσις. Ὅριζεται νὰ πραγματοποιηθῆ:

α) Μὲ τὴν προοδευτικὴν κατάργησιν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν εἰς τὰς εἰσαγωγὰς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Μὲ τὸ ἄρθρον 14, προβλέπεται ἡ τοιαύτη κατάργησις τῶν δασμῶν ἐντὸς 12ετίας (πρώτη μείωσις 10% κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συμφωνίας, 6 ἐν συνεχείᾳ μειώσεις ἀνὰ $1\frac{1}{2}$ ἔτος ἐπίσης 10% καὶ 3 κατόπιν, καθ' ἕκαστον ἔτος, πάλιν 10%). Ἡ περίοδος τοῦ σταδιακοῦ δασμολογικοῦ ἀφροπλισμοῦ, διὰ τὰ ὑποκείμενα εἰς τὸν Κοινοτικὸν ἀνταγωνισμὸν ἐγχώρια ἐλληνικὰ προϊόντα, κατ' ἐξαιρέσιν καὶ προνομιακῶς, μετὰ τὸ ἄρθρον 15 ἐπιμηκύνεται εἰς 22 ἔτη (πρώτη μείωσις τῶν ἐλληνικῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν 5% μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συμφωνίας, 3 ἐν συνεχείᾳ μειώσεις 5% ἀνὰ $2\frac{1}{2}$ ἔτη, μετὰ δὲ ἀπὸ $2\frac{1}{2}$ ἀκόμη ἔτη, ἤτοι μετὰ 10 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως, μείωσις τοῦ ἀπομένοντος 80% κατὰ τὸν ἀνωτέρω ρυθμὸν τῆς 12ετίας).

β) Μὲ τὴν κατάργησιν, μετὰ ταχύτερον μάλιστα ρυθμὸν, τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ἀπὸ τὴν

Ἑλλάδα. Ἐναντι τοῦ ἀνωτέρω δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ εἰς τὰς ἑλληνικὰς εἰσαγωγὰς ἐκ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, διαρκείας 12 ἢ 22 ἐτῶν, τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα, εἰσαγόμενα εἰς τὰ κράτη-μέλη τῆς, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος των, θεωροῦνται ὡς κοινοτικά καὶ εἰσάγονται χωρὶς περιορισμούς, μὲ τὰς πραγματοποιουμένους ἐκάστοτε διαδοχικὰς μειώσεις τὰς ἐνεργουμένας μεταξὺ τῶν κρατῶν-μελῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης (ἰδρυτικῆς τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς). Οὕτω, μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, αἱ ἑλληνικαὶ ἐξαγωγαὶ ἔτυχον μειώσεως τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν τῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος κατὰ 50%, μὲ προοπτικὴν νὰ καταργηθῇ καὶ τὸ ὑπόλοιπον 50% ἐντὸς τῆς πρώτης ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως ἑταίρας (διὰ λεπτομερείας βλ. Πρωτόκολλον 6 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως).

γ) Μὲ τὴν βαθμιαίαν εὐθυγράμμισιν τοῦ ἑλληνικοῦ πρὸς τὸ κοινὸν δι' ἑλας τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς «Κοινὸν Τελωνειακὸν Δασμολόγιον». Μὲ τὸ ἄρθρον 20 ὀρίζεται, ὅτι κατὰ τὴν 3ην μείωσιν τῶν δασμῶν (1η Νοεμβρίου 1965) θὰ εὐθυγραμμισθοῦν μὲ τοὺς κοινοτικοὺς δασμοὺς ὅσοι ἑλληνικοὶ δὲν διαφέρουν περισσότερον τοῦ 15%, αἱ δὲ ἐπὶ πλέον διαφοραὶ τῶν ἄλλων θὰ ἐλάττωθοῦν κατὰ 30%. Κατὰ τὴν 6ην μείωσιν τῶν δασμῶν (1ην Μαΐου 1970), θὰ πραγματοποιηθῇ δευτέρα ἐλάττωσις 30%, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν, ἦτοι μὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς 12ετοῦς περιόδου, ἢ τρίτη καὶ τελευταία ἐλάττωσις τῶν διαφορῶν, ἐκ 40%. Κατ' ἐξίρεισιν, διὰ τὰ ἴδια ἑλληνικὰ προϊόντα τῆς ἀνωτέρω 22ετίας, ἢ ἴδια σταδιακῆ εὐθυγράμμισις προβλέπεται νὰ πραγματοποιηθῇ, ἀντὶ 12, ἐντὸς 22 ἐπίσης ἐτῶν.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω τρεῖς περιπτώσεις ἀνελήφθησαν καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς ρητὰ καὶ συγκεκριμέναι ὑποχρεώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐντὸς 22 ἐτῶν ὀδηγοῦν εἰς τὴν πλήρη τελωνειακὴν ἔνωσιν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς ἕξ χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

2) Ἡ ἐλευθερία κινήσεως προσώπων καὶ κεφαλαίων.
Ἡ συμφωνία Συνδέσεως ἀναφέρεται ἐπίσης:

α) Εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ἐλευθερίας κινήσεως (εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς) εἰς τοὺς ἐργαζομένους τῶν 7 συμβαλλομένων χωρῶν, ὅμως κατὰ τρόπον καὶ χρόνον καθορισθησομένους ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Συνδέσεως. Πάντως, ὄχι ἐνωρίτερον τῆς 12ετοῦς μεταβατικῆς περιόδου (ἄρθρ. 44).

β) Εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς κινήσεως κεφαλαίων μεταξὺ τῶν κρατῶν μελῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος, κεφαλαίων βεβαίως συμβαλλόντων εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τῆς Συνδέσεως (ἄρθρ. 62).

3) Ἡ ἐναρμόνισις τῆς ἀγροτικῆς κλπ. πολιτικῆς καὶ ἢ δανειοδοτήσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἐξ ἄλλου, δύο βασικὰ σημεῖα τῆς Συμφωνίας, προβλέπουν:

α) Τὴν ἐναρμόνισιν τῆς ἑλληνικῆς ἀγροτικῆς (ἄρθρ. 32 κ.έ.), δημοσιονομικῆς (ἄρθρ. 52 κ.έ.) καὶ ἐμπορικῆς πολιτικῆς (ἄρθρ. 58 κ.έ.) πρὸς τὰς ἀντιστοίχους

της Κοινότητας. Ειδικότερον διὰ τὴν Κοινὴν Πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, λόγῳ τῆς τότε μεγίστης σημασίας του διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ Κοινότης ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ μὴ τὴν καθορίζῃ οὔτε νὰ τὴν τροποποιῇ, «ἀνευ συμφώνου γνώμης τοῦ Συμβουλίου Συνδέσεως» (Πρωτόκολλον 16 τῆς Συμφωνίας). Σχετικῶς μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγροτικὴν Πολιτικὴν, δεόν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι κατὰ τὴν δετίαν 1962 - 65 τὰ κράτη-μέλη ἐχάραξαν τὰς γενικὰς τῆς γραμμὰς. Κατ' αὐτὰς τὰ ἀγροτικὰ προϊόντα των θὰ κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως ἐντὸς τῆς Κοινότητος, χωρὶς περιορισμοὺς καὶ διακρίσεις, θὰ ἀπαρτίζουσι κατὰ κατηγορίας τὰς μικρὰς ἀγροτικὰς «κοινὰς ἀγορὰς» (ἐλαιολάδου, φρούτων — λαχανικῶν, δημητριακῶν, χοιρείου κρέατος, αὐγῶν — πουλερικῶν κλπ.), θὰ προστατεύωνται δὲ μὲ ἐνιαίας τιμὰς ἀσφαλείας, στηριζομένης εἰς τὴν παρέμβασιν ἑνὸς εἰδικοῦ κοινοῦ ταμείου, τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ταμείου Προσανατολισμοῦ καὶ Ἀγροτικῶν Ἐγγυήσεων (F.E.O.G.A.). Τὸ Ταμεῖον τοῦτο, χρηματοδοτούμενον ἀπὸ τὰς εἰσφορὰς καὶ ἀργότερον ἀπὸ τοὺς δασμοὺς τοῦ Κοινοῦ Δασμολογίου, καθὼς καὶ δι' ἀπ' εὐθείας εἰσφορῶν ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη ἤρchiσε τὴν λειτουργίαν του ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου 1967. Ἔχει δὲ ἀναλάβει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν στήριξιν τῶν τιμῶν ἀσφαλείας, τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς τῶν κρατῶν-μελῶν, τὴν πριμοδότησιν τῶν ἐξαγομένων ἀγροτικῶν των προϊόντων, τὴν χρηματοδότησιν τῆς Κοινοτικῆς Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων λειτουργίας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν λεπτομερειῶν καὶ τῆς τεχνικῆς τῆς μεταβάσεως εἰς τὸ καθεστῶς τῶν ἀνωτέρω μικρῶν κοινῶν ἀγορῶν, ἀνεφύησαν ἀρκεταὶ διαφωνίαι, αἱ ὁποῖαι εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν τοιαύτην καθυστερημένην ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ F.E.O.G.A. καὶ τὴν σχετικῶς περιορισμένην δρᾶσιν του. Πάντως, σήμερον δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ ἐπραγματοποιήθη πλέον καὶ εἰς τὸν Ἀγροτικὸν Τομέα. Τὰ προαναφερθέντα πλεονεκτήματα καταδεικνύουσι τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν προσλαμβάνουν διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐναρμόνισις τῆς Ἀγροτικῆς τῆς πρὸς τὴν Κοινὴν Πολιτικὴν, ἡ συμμετοχὴ τῆς εἰς τὸ F.E.O.G.A., ἡ ἐξ αὐτοῦ στήριξις τῶν τιμῶν ἀσφαλείας τῶν ἀγροτικῶν τῆς προϊόντων, ἡ πριμοδότησις τῶν ἀγροτικῶν τῆς ἐξαγωγῶν κλπ. Δι' ὃ καὶ εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Συνδέσεως, ἡ Ἑλλὰς προέβλεπε μὲ ἐπιμονὴν τὸ αἶτημα τῆς προσχωρήσεως εἰς τὴν περιγραφείσαν Κοινὴν Ἀγροτικὴν Πολιτικὴν.

6) Τὴν χορήγησιν πρὸς τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὴν πρώτην δετίαν, πιστώσεων ἕως 125 ἑκατ. \$, ἐκ μέρους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τραπεζῆς Ἐπενδύσεων (πρωτόκολλον 19). Αἱ σχετικαὶ αἰτήσεις ὑποβάλλονται πρὸς ἔγκρισιν, ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ἢ τῶν ἐλληνικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τὴν ἀνωτέρω Τράπεζαν τῆς Κοινότητος, ἡ ὁποία ἀποφασίζει κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ καταστατικοῦ αὐτῆς. Αἱ ἐγκρινόμεναι πιστώσεις ἐπιβαρύνονται μὲ τὸ ἐκάστοτε ἐπιτόκιον τῆς Τραπεζῆς. Τοῦτο ὅμως, διὰ πιστώσεις ἔργων ὑποδομῆς μέχρι τῶν 2/3 τῶν 125 ἑκατ. \$, δύναται νὰ ἐπιδότηθῃ ἐκ μέρους τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς (καὶ ἐπομένως διὰ τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐλάττωθῇ μὲ 3 τὸ πολὺ ἑκατοστιαίας μονάδας).

4) Τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως. Εἶναι τὸ ὄργανον ἐπιλύσεως

των διαφορών, τῆς ὑποβολῆς τῶν αἰτημάτων, τῆς λήψεως τῶν ἀποφάσεων, τὸ ὄργανον λειτουργίας τῆς Συνδέσεως. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ὑπουργοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Κρατῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ἢ καὶ ἄλλους ἀξιωματούχους αὐτῆς. Ἐξετάζει καὶ λύει τὰ ἀναφερόμενα προβλήματα, ἀποφασίζει δημοφώνως, καταρτίζει καὶ ὑπογράφει τὰς συγκεκριμένας συμφωνίας ἐντὸς τῶν γενικῶν γραμμῶν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως. Ἐπειδὴ, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πρῶτα κύρια σημεῖα τῆς (τοῦ ἐκατέρωθεν δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Κοινοτικοῦ Δασμολογίου, ὅπου καθορίζονται καὶ διὰ τὰ δύο μέρη ρηταὶ καὶ συγκεκριμένα ὑποχρεώσεις), ἡ Συμφωνία Συνδέσεως, εἰς τὰς ἄλλας βασικὰς διατάξεις τῆς, ἀποτελεῖται ἀπὸ γενικὰς γραμμάς, ἢ βαθμιαία συγκεκριμενοποιήσεις καὶ τῶν διατάξεων τούτων ἔχει ἀνατεθῆ εἰς τὸ ἐν λόγῳ Συμβούλιον Συνδέσεως (ἐλευθέρᾳ κυκλοφορία προσώπων, ἐναρμόνις ἀγροτικῆς πολιτικῆς, πολιτικῆ καπνοῦ κλπ.). Εἰς μίαν δὲ περίπτωσιν τῆς δανειακῆς ἐνισχύσεως ἐπὶ 125 ἑκατ. δολλ., ἡ ἔγκρισις τῶν αἰτουμένων πιστώσεων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τράπεζαν Ἐπενδύσεων.

3. Τὸ χρονικὸν τῆς ὀκταετίας

1) Ἡ πορεία πρὸς τὴν τελωνειακὴν ἔνωσιν. Ἡ Ἑλλάς, ἀκολουθοῦσα κατὰ γράμμα τὰς διατάξεις τῆς Συμφωνίας, τὴν 1ην Μαΐου 1970, 7¹/₂ ἔτη ἐπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Συμφωνίας, προέβη:

α) Εἰς τὴν 6ην διαδοχικὴν μείωσιν τῶν εἰσαγωγικῶν τῆς δασμῶν ἐκ 10% διὰ τὰ εἰσαγόμενα ἀπὸ τὴν Κοινότητα προϊόντα τῆς 12ετίας.

β) Εἰς τὴν 4ην διαδοχικὴν μείωσιν ἐκ 50% διὰ τὰ προϊόντα τῆς 22ετίας (παραγόμενα ἐντὸς τῆς χώρας).

γ) Εἰς τὴν δευτέραν εὐθυγράμμισιν τῶν δασμῶν τῆς πρὸς τὸ Κοινὸν Τελωνειακὸν Δασμολόγιον ἐκ 30% διὰ τὰ προϊόντα τῆς 12ετίας καὶ εἰς τὴν πρώτην 20% διὰ τὰ προϊόντα τῆς 22ετίας. Μὲ ἄλλα λόγια, σήμερον αἱ διαφοραὶ τῶν δασμῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπὸ τὸ Κοινὸν Δασμολόγιον ἔχουν μειωθῆ κατὰ $30+30=60\%$ διὰ τὰ προϊόντα τῆς 14ετίας καὶ κατὰ 20% δι' ἐκεῖνα τῆς περιόδου τῶν 22 ἐτῶν.

Ἐπὶ πλέον, ἔχουν καταργηθῆ οἱ εἰσαγωγικοὶ περιορισμοὶ διὰ τὰ πλεῖστα προϊόντα, εἰς ὅσα δὲ ἐξακολουθοῦν νὰ εἰσάγονται περιοριστικῶς κατὰ τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, ἔχουν δοθῆ αὐξήσεις τῶν ποσοστῶσεων πέραν τοῦ 50%.

Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν προβλεπομένην διαδικασίαν τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης, ὁ δασμολογικὸς ἀφοπλισμὸς μεταξὺ τῶν κρατῶν-μελῶν ἔχει ἤδη συντελεσθῆ, οὕτω δὲ σήμερον, τὰ ἐξαγόμενα εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν ἑλληνικὰ προϊόντα, θεωρούμενα ὡς ἐλέχθη κοινοτικά, ἀπολαμβάνουν πλήρους δασμολογικῆς ἀτελείας κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εἰς ὅλα τὰ κράτη-μέλη.

Ἀπὸ πλευρᾶς τελωνειακῆς ἐνώσεως, λοιπόν, χάρις εἰς τὸ ὅτι αἱ διατάξεις καὶ αἱ ἀμοιβαῖαι ὑποχρεώσεις ἦσαν εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ρηταὶ καὶ συγκεκρι-

μέναι, ὁ σεβασμὸς τῶν ὑποχρεώσεων καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως εἶναι πλήρεις καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς, ἐκπληρώνονται δὲ ἐκάστοτε κανονικῶς, εἰς τὰς προβλεπομένας ἀπὸ τὴν Συμφωνίαν προθεσμίας.

2) Ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν κίνησιν προσώπων καὶ κεφαλαίων. Ἡ πρώτη καθὼς ἀφορᾷ τὴν κίνησιν τῶν ἐργαζομένων, εἰς τὸ σημερινὸν στάδιον τῆς ἐλληνικῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, θὰ εἶναι φυσικὰ μονόπλευρος, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὰ κράτη-μέλη. Μέχρι σήμερον, πάντως, καθόσον γνωρίζομεν, οὐδεμία ἐπίσημος προσπάθεια ἐγένετο εἰς τὰ πλαίσια τῆς Συνδέσεως διὰ τὴν τοιαύτην ἐλευθέραν κίνησιν τῶν Ἑλλήνων ἐργαζομένων. Δὲν θὰ ἡδυνάμεθα ἄλλωστε νὰ ἀναμένωμεν καὶ πολλὰ πράγματα, ὅταν δὲν ἔχη ἀκόμη πλήρως ἀποκατασταθῆ ἡ ἐλευθερία κινήσεως τῶν ἐργαζομένων μεταξὺ αὐτῶν τούτων τῶν κρατῶν-μελῶν. Ὅμως, παρὰ ταῦτα, τὰ τελευταῖα ἔτη, ἡ ἐν γένει μετανάστευσις Ἑλλήνων πρὸς τὴν Κοινότητα, κυρίως πρὸς τὴν Γερμανίαν, ἔχει λάβει σημαντικὰς διαστάσεις. Ἴδου οἱ σχετικοὶ ἀριθμοὶ εἰς χιλιάδας ἀτόμων:

	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
*Αναχωρήσεις μεταναστῶν διὰ Γερμανίαν	65	74	80	45	10	20	60
Πρὸς λοιπὰς χώρας τῆς Κοινότητος	6	4	5	4	3	2	3
Συνολικαὶ ἀναχωρήσεις	100	106	117	87	43	51	92
Ποσοστὸν τῶν πρὸς τὴν Κοινότητα ἀναχωρήσεων μεταναστῶν ὡς πρὸς τὸ σύνολον	71%	74%	73%	56%	30%	43%	68%

Εὐτυχῶς, αἱ ἀνωτέρω ἀναχωρήσεις μεταναστῶν πρὸς τὴν Κοινότητα (νέων ἐργατῶν κατὰ τὸ πλεῖστον) ἔχουν κάποιον προσωρινὸν χαρακτήρα. Ἔτσι, οἱ εὐρισκόμενοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1969 Ἑλληνες μετανάσται εἰς τὰ κράτη-μέλη, ὡς προκύπτει ἀπὸ τοὺς ἐπομένους κοινοτικὸς ὑπολογισμοὺς, ἀνῆρχοντο συνολικῶς εἰς 178 χιλ., ἔναντι 226 χιλ. Γιουγκοσλάβων, 228 χιλ. Τούρκων καὶ 425 χιλ. Ἰσπανῶν.

*Αριθμὸς μεταναστῶν εἰς χιλιάδας

Χῶρα προελεύσεως	Χῶρα προορισμοῦ					Σύνολον
	Γερμανία	Γαλλία	Ἰταλία	Βέλγιον	Ὁλλανδία	
Ἰσπανία	136	250	—	28	11	425
Γιουγκοσλαβία	226	—	—	—	—	226
Τουρκία	213	1	—	—	14	228
Ἑλλάς	175	1	—	—	2	178
Πορτογαλία	27	—	—	1	2	80
Βορειοαφρικανικαὶ	4	700	—	—	15	719

Ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν κίνησιν κεφαλαίων εἶναι καὶ αὐτὴ μονόπλευρος, ὅμως

μέ αντίθετον κατεύθυνσιν, ἀπό τὰ κράτη-μέλη πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρέπει τὰ διευκρινήσωμεν, ὅτι ὡς κίνησιν κεφαλαίων πρέπει νὰ ἐννοώμεν τὴν εἰσροὴν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων δι' ἐπενδύσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑποκειμένους μάλιστα εἰς τὸ προνομιακὸν δι' αὐτὰς καθεστῶς τοῦ Ν. 2687/53. Σχετικῶς, θὰ πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα 9 ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τούτου, δηλαδὴ μέχρι καὶ τοῦ 1962, πρώτου ἔτους χονδρικῶς τῆς ἰσχύος τῆς Συνδέσεως, ἐνεκρίθη ἡ εἰσαγωγὴ ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη τοιοῦτων κεφαλαίων 93,3 ἑκατ. δολλ., ἐξ ὧν τὰ 76,8 ἑκατ. ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου τοῦ αἰεροστασίου ἀλουμινίου. Κατὰ μέσον ὄρον, ἐπομένως, ἀντιστοιχοῦν 9,4 ἑκατ. δολλ. ἐτησίως, ἀν δὲ ἐξαιρεθῆ, ὡς ἐντελῶς ἔκτακτος περίπτωσις, τὸ ἀλουμίνιον, ἀπομένουν 2 ἑκατ. δολλ. κατ' ἔτος. Κατὰ τὰ ἐπόμενα 3 ἔτη 1963 ἕως καὶ τὸ 1965, ὁ μέσος ἐτήσιος ὄρος ἀνῆλθεν εἰς 10,3 δολλ., κατὰ τὴν ἐπομένην δὲ τριετίαν 1966 ἕως καὶ 1969 εἰς 7 ἑκατ. δολλ. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ ὑποστηρίξωμεν, ὅτι ἡ Συμφωνία Συνδέσεως ἤσκησεν ἀξίαν λόγου ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη.

3) Ἡ ἐναρμόνισις τῆς ἀγροτικῆς κλπ. πολιτικῆς. Ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, ἡ Ἑλλάς, εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὑποχρεώσεώς της διὰ τὴν ἐναρμόνισιν τῆς ἀγροτικῆς τῆς πολιτικῆς, ἐζήτησε τὴν πραγματοποίησιν της (ἐπιδικίωουσα θεαίως καὶ τὰ δι' αὐτῆς ὀφέλη) διὰ τῆς προσχωρήσεως, τῆς συμμετοχῆς της, εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγροτικὴν Πολιτικὴν, δηλαδὴ εἰς τὸ F.E.O.G.A. καὶ τὰς μικρὰς κοινὰς ἀγορὰς τοῦ ἐλαιολάδου, τῶν φρούτων-λαχανικῶν, δημητριακῶν, αὐγῶν-πουλερικῶν κλπ. Τὸ αἴτημα, πλέον συγκεκριμένον καὶ σαφὲς ἀπὸ τοῦ 1964, συνεζητήθη κατ' ἐπανάληψιν ἐπὶ τριετίαν εἰς τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως, ἀλλὰ ἡ κοινοτικὴ πλευρὰ προέταξε κατηγορηματικὴν ἄρνησιν. περιστρεφομένην ἕως τὸ 1967 γύρω ἀπὸ τὰ κατωτέρω δύο βασικὰ ἐπιχειρήματα :

α) Ἡ Κοινὴ Ἀγροτικὴ Πολιτικὴ ἀντιμετωπίζει, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, ἀρκετὰς δυσχερείας. Αἱ διαφωνίαι τῶν κρατῶν μελῶν εἶναι συνεχεῖς καὶ ἐπιλύονται μὲ βραδὺν ρυθμὸν καὶ ἀρκετὸν κόπον. Αἱ τιμαὶ ἀσφαλείας δὲν ἔχουν συμφωνηθῆ δι' ὅλα τὰ ἀγροτικὰ προϊόντα καὶ δὲν ὑπάρχει σύμπτωσις ἀπόψεων, μεταξὺ τῶν κρατῶν-μελῶν, διὰ τὴν πριμοδότησιν τῶν γεωργικῶν κοινοτικῶν ἐξαγωγῶν. Ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ πρέπει, πρῶτον, νὰ λύσῃ τὰ ἀγροτικὰ τῆς προβλήματα ἐνδοκοινοτικῶς, νὰ διαμορφώσῃ ἀπὸ συμφώνου τὴν Κοινὴν Ἀγροτικὴν Πολιτικὴν τῆς καὶ κατόπιν νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἐλληνικὸν αἴτημα τῆς ἐναρμόνισεως πρὸς μίαν διαμορφωμένην πλέον Κοινὴν Ἀγροτικὴν Πολιτικὴν. Ἐξ ἄλλου, παρατηρεῖ ἐπὶ πλέον ἡ κοινοτικὴ πλευρὰ, τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἐπεῖγον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ τὰ πλεῖστα ἀγροτικὰ προϊόντα της, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Συνδέσεως, εἰσάγονται καὶ δασμολογοῦνται ὡς κοινοτικὰ καὶ ἔτσι, κατὰ κάποιον τρόπον, ἀν δὲν μετέχουν, πάντως δὲν θεωροῦνται ξένα εἰς τὰς μικρὰς ἀγροτικὰς ἀγορὰς.

β) Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ F.E.O.G.A., χρηματοδοτούμενον ἀπὸ ἔσοδα τοῦ Κοινοῦ Δασμολογίου καὶ εἰσφορὰς ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη, δὲν εἶναι νοητοί.

(πάντοτε κατά την κοινοτικήν άποψιν) πρό τής λήξεως τής 12ετούς μεταβατικής περιόδου (31 'Οκτ. 1974). Μετά την λήξιν τής, ή 'Ελλάς θά έχη άποδεχθῆ, με τās εξαίρεσεις θεαίως τής 22ετίας, τὸ ἐν λόγῳ Κοινὸν Δασμολόγιον, θά ἐφαρμόζη τās κοινὰς εἰσφορὰς καὶ τοὺς κοινούς δασμούς, θά εἶναι εἰς θέσιν νὰ εἰσφέρει εἰς τὰ ἔσοδα τοῦ F.E.O.G.A. καί, ἐπομένως, νὰ ἀπολαμβάνῃ καὶ τὰ ὀφέλη ἀπὸ τὴν χρηματοδότησίν του. Μικρὸς πρόωρος συμμετοχὴ τής 'Ελλάδος εἰς τὴν χρηματοδότησιν τοῦ Ταμείου τούτου, πρὶν νὰ εἰσαγάγῃ αὕτη τὸ Κοινὸν Δασμολόγιον καὶ πρὶν νὰ εἰσφέρει κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰ ἔσοδα, θά ἦτο ἰσοδύναμος με μίαν οικονομικὴν ἐνίσχυσιν (δανειακὴν ἢ καὶ δωρεάν) ἐκ μέρους τῶν κρατῶν-μελῶν. Ὅμως τὸ θέμα τής οικονομικῆς ἐνίσχυσεως διὰ τὴν 'Ελλάδα ἔχει ἤδη λυθῆ διὰ τὴν πρώτην πενταετίαν (μέχρι 31 'Οκτ. 1967) με τὰ 125 ἑκατ. δολλ. τής Εὐρωπαϊκῆς Τράπεζης. Διὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη θά ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἰδιαίτερων διαπραγματεύσεων καὶ συμφωνιῶν.

Ὅπως, ἕως τὸ 1967, αἱ συζητήσεις εἰς τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως γύρω ἀπὸ τὰ θέματα τής ἐναρμονίσεως τής ἐλληνικῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, με τās ἀνωτέρω ἀρνητικὰς θέσεις τής Κοινοτικῆς Πλευρᾶς, δὲν κατέληξαν εἰς ἀξιολόγους συμφωνίας. Πάντως, δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν καὶ ὡς ἄσκοποι, διότι πάντως κατέληξαν εἰς τās κατωτέρω ὕλικὰς καὶ ἠθικὰς παραχωρήσεις :

α) Εἰς ἐπεκτάσεις τῶν διακοινοτικῶν μειώσεων τῶν δασμῶν εἰς τὰ εἰσαγόμενα ἐλληνικὰ ἀγροτικὰ προϊόντα, εἰς μειώσεις τῶν εἰς θάρος των ἀντισταθμιστικῶν εἰσφορῶν καὶ εἰς αὐξήσεις ὀρισμένων ποσοστώσεων (ὄριων) τῶν εἰσαγωγῶν των.

β) Εἰς κάποιαν ἀναγνώρισιν, ὅτι ἡ ἐναρμόνισις τής ἐλληνικῆς πρὸς τὴν κοινὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν πρέπει νὰ ὠφελήσῃ τὴν 'Ελλάδα. Καὶ ὅτι ἡ ἐλληνικὴ γεωργία πρέπει «νὰ ἐπωφεληθῆ, κατὰ κάποιον μέτρον, ἀπὸ χρηματοδοτικούς μηχανισμούς ἀναλόγους πρὸς τοὺς ὀφισταμένους διὰ τὰ κράτη-μέλη».

Ἀπὸ τριετίας ἔμως καὶ πλέον ἡ Κοινοτικὴ Πλευρὰ περιωρίσθη εἰς τὴν ἀπλὴν ἐφαρμογὴν μόνον τῶν ρητῶν καὶ συγκεκριμένων ὑποχρεώσεων τής Συμφωνίας Συνδέσεως, ὅπως εἶναι κυρίως αἱ χρονολογικῶς καθωρισμένοι μειώσεις τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν. Ὡς ἐκ τούτου, τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως δὲν συνέχισε τās διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἐναρμόνισιν τής ἐλληνικῆς πρὸς τὴν Κοινὴν Ἀγροτικὴν Πολιτικὴν, ἀλλὰ περιώρισε τὸν ρόλον του, ἀπὸ ἀγροτικῆς πλευρᾶς, εἰς συζητήσεις καὶ ἐπιλύσεις διαφορῶν ἐπὶ ὀλίγων θεμάτων, σχετιζομένων με δασμολογικὰς μειώσεις, τās ἀντισταθμιστικὰς εἰσφορὰς καὶ τὴν Κοινὴν Πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ.

4) Ἡ δανειακὴ ἐνίσχυσις τῶν 125 ἑκατ. δολλ. τής 1ης 5ετίας. Ἄς ἴδωμεν τώρα, πῶς ἐξελιχθῆ μέχρι σήμερον ἡ ἐν λόγῳ δανειακὴ ἐνίσχυσις καὶ ποῖα δάνεια ἐνεκρίθησαν διὰ τὸ 'Ελληνικὸν Δημόσιον καὶ κας ἐλληνικὰς ἐπιχειρήσεις ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τράπεζαν Ἐπενδύσεων.

Ἀπὸ τὸν ἐπόμενον ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν συνομολογηθέντων δανείων, ἔπου ἀναφέρονται ἀναλυτικῶς κατὰ δάνειον τὰ ποσὰ καὶ οἱ κυριώτεροι ὄροι, προκύπτει ὅτι ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1963 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1967, τὸ μὲν Δημόσιον συνῆψε μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τράπεζαν 8 δάνεια συνολικῆς ἀξίας 53,3 ἑκατ. δολλ., αἱ δὲ ἑλληνικαὶ ἐπιχειρήσεις 6 δάνεια συνολικῆς ἀξίας 15 8 ἑκατ. δολλ.

Πίναξ 1. Συνομολογηθέντα δάνεια μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τράπεζαν Ἐπενδύσεων βάσει τῆς δανειακῆς ἐνισχύσεως τῶν 125 ἑκατ. \$ τοῦ πρωτοκόλλου 19 (εἰς ἑκατ. \$)

Ἡμερομηνία ἐγκρίσεως	Εἶδος δανείου	Συνομολογηθέντα δάνεια		Ὅροι δανείων	
		Δημόσια	Ἰδιωτικά	Διάρκεια (ἔτη)	Ἐπιτόκιο
1963 Δεκ.	4 Δάνεια ὁδοποιίας	17	—	15—20	5¼%
1964 Ἰαν.	Δάνειον Δ.Ε.Η.	6	—	20	5¼%
1965 Φεβρ.	» ἐγγειοβελτιωτικῶν πεδιάδος Θεσσαλονίκης	10,3	—	20	6¼%
1965 Ἀπρ.	Δάνειον πρὸς τὴν Βιομηχανίαν Τσιμέντων «Τιτάν»	—	1,5	12	6 %
1965 Ἀπρ.	Δάνειον πρὸς τὰς Χημικὰς Βιομηχανίας Βορ. Ἑλλάδος	—	2	12	6 %
1966 Αὐγ.	Δάνειον πρὸς τὴν Ἑταιρίαν Ἀλουμινίου Ἑλλάδος	—	10	12	6 %
1966 Ὀκτ.	Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἑταιρίαν Τσιμέντων	—	1,5	12	6 %
1967 Ἰαν.	Δάνειον ἀρδευτικῶν πεδιάδος Καρδίτσας	5	—	20	5¼%
1967 Μάρτ.	Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλληνοελβετικὴν Α.Ε. Σέλιμαν (καπλαμάδες)	—	0,6	12	6 %
1967 Μάρτ.	Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ὑφαντουργίαν	—	0,2	12	6 %
1967 Ἀπρ.	Δάνειον ἀρδευτικῶν πεδιάδος Πηνειοῦ	15	—		
		53,3	16,8		
	Πρόσθεσις τῶν ἰδιωτικῶν εἰς τὰ δημόσια δάνεια	15,8			
	Σύνολον συνομολογηθέντων δανείων	69,1			
	Μὴ χρησιμοποιηθῆν ὑπόλοιπον	55,9			
	Συμφωνηθεῖσα ἀρχικῶς δανειακὴ ἐνίσχυσις	125			

Οὕτω, μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1967, 6 μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης πενταετίας διὰ τὴν ὁποίαν καὶ προωρίζοντο (ἕως 31 Ὀκτ. 1967), ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν 125 ἑκατ. δολλ. ἐχρησιμοποιήθησαν μόνον 69,1 ἑκατ., ἀπέμεινε δὲ ἀχρησιμοποίητον ὑπόλοιπον 55,9 ἑκατ., ἦτοι τὸ 45% τοῦ συνόλου. Μὲ ἄλλα λόγια, ἐντὸς 4½ ἐτῶν, δηλαδὴ εἰς τὸ 90% τοῦ χρόνου τοῦ προορισμοῦ των, ἐκ τῶν πιστώσεων τῆς ἀνωτέρω δανειακῆς ἐνισχύσεως ἀπερροφήθη μόνον τὸ 55%. Ὅσον καὶ ἂν θᾶ

πρέπει να ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι κάθε ἀρχὴ εἶναι καὶ δύσκολος, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ διαπιστωθῆ, ὅτι ὁ ρυθμὸς ἀπορροφῆσεως ὑπῆρξε βραδύτατος, ἴσος πρὸς 15,3 ἑκατ. δολλ. ἐτησίως, ἐναντι προβλεπομένου 25 ἑκατ. (= 61%). Ἐὰν ἐξηκολούθει μὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸν ἢ δανειοδότησις καὶ κατὰ τοὺς ὑπολειπομένους 6, ὡς ἐλέχθη, μῆνας, θὰ ἀπερροφῶντο ἀκόμη 7,6 ἑκατ. δολλ. δηλαδὴ συνολικῶς, διὰ τὴν ἣν προωρίζοντο ἑτεῖαν 76,7 ἑκατ. (= ἐπίσης 61%). Θὰ ἀπέμενε δηλαδὴ καὶ τότε ἀχρησιμοποίητον ὑπόλοιπον 48,3 ἑκατ. δολλ. (ἀντὶ 55,9 ἑκατ.), δηλαδὴ χαμηλότερον κατὰ μικρὰν μόνον διαφορὰν.

Ὅπως εἰς τὸν τομέα τῆς ἐναρμονίσεως τῆς Ἀγροτικῆς Πολιτικῆς δὲν εἶχον ἀναληφθῆ ἑκατέρωθεν ρηταὶ ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ αἱ ἐξελιξίεις τῆς μορφῆς τῆς Συνδέσεως καὶ αἱ σχέσεις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Κοινῆς Ἀγορᾶς θὰ καθορίζοντο διὰ μετὰ γενεστέρων διαπραγματεύσεων εἰς τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως, οὕτω καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς δανειακῆς ἐνισχύσεως τῶν 125 ἑκατ. δολλ. ἢ χρησιμοποίησις τῶν πιστώσεων ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὰς ἐκάστοτε μετὰ γενεστέρων ἐγκρίσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τραπεζῆς. Ἡ Κοινοτικὴ πλευρὰ, ἀπὸ τριετίας ἐπίσης, μετὰ τὸ δάνειον τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων τῆς πεδιάδος τοῦ Πηνειοῦ (Ἀπρ. 1967), δὲν ἐνέκρινε τὴν χορήγησιν ἄλλων δανείων. Ἄφησε νὰ ἐκπνεύσῃ ἄπρακτον τὸ ὑπόλοιπον (μικρὸν ἄλλωστε) διάστημα τῶν 6 μηνῶν καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μετὰ τὴν λήξιν τῆς πρώτης ἑτεῖας (31 Ὀκτ 1967), δι' ἣν καὶ προωρίζοντο, ἔκρινεν ὅτι, χωρὶς νὰ ἀθετοῦνται αἱ συμβατικαὶ τῆς ὑποχρεώσεις, τὸ ἀνωτέρω ἀχρησιμοποίητον ὑπόλοιπον τῶν 55,9 ἑκατ. δολλ. δὲν ἔπρεπε νὰ χορηγηθῆ. Ἀκολούθως ἀνέστειλε καὶ τὰς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν παραχώρησιν νέας δανειακῆς ἐνισχύσεως πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

5) Ἡ δραστηριότης καὶ αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Συνδέσεως. Ἐξ ἔσων ἐξετέθησαν ἤδη, εὐκόλως δύναται νὰ διαπιστωθῆ, ὅτι ἡ μέχρι σήμερον δραστηριότης τοῦ Συμβουλίου Συνδέσεως, τοῦ κυρίου ὀργάνου λειτουργίας καὶ προωθήσεως τῆς Συμφωνίας, ὑπῆρξε περιορισμένη. Αἱ ἀναφεῖσαι δυσχέρειαί μετὰ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Κοινότητος ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τῆς Κοινῆς Ἀγροτικῆς Πολιτικῆς, ἢ ἀπ' ἀρχῆς πρόθεσις τῆς Κοινοτικῆς πλευρᾶς νὰ μὴ προβῆ εἰς παραχωρήσεις εἰς τοὺς τομεῖς τῆς ἐναρμονίσεως τῆς ἐλληνικῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, οἱ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνδέσεως αὐστηροὶ ὅροι διὰ τὴν ἀπορρόφησιν τῶν πιστώσεων τῶν 125 ἑκατ. καὶ ἡ τελευταία ἐκ μέρους τῆς ἑλλειψίς προθυμίας καὶ καλῆς διαθέσεως, εἶχον ὡς συνέπειαν νὰ μὴ ληφθοῦν ἀποφάσεις προωθοῦσαι τοὺς σκοποὺς τῆς Συνδέσεως, δηλαδὴ:

— τὴν ἐπιτάχυνσιν ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τῆς Ἑλλάδος·

— τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἀπασχολήσεως· καὶ

— τὴν ἀνύψωσιν τῶν βιοτικῶν συνθηκῶν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

6) Ἡ σημερινὴ μερικὴ λειτουργία τῆς Συμφω-

νίας. Ούτω, δύναται να λεχθῆ ὅτι σήμερον ἡ Συμφωνία Συνδέσεως λειτουργεῖ μερικῶς:

α) Ἡ Ἑλλάς ἐκτελεῖ κατὰ γράμμα τὰς ρητὰς συμβατικὰς ὑποχρεώσεις της, ὑψίστατα: τὸν συμπεφωνημένον καὶ βαθμιαῖον δασμολογικὸν ἀφοπλισμὸν εἰς τὰς εἰσαγωγὰς της ἀπὸ τὰς οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρας χώρας τῆς Κοινότητος, ἀλλὰ εἰς ἀντιστάθμισμα δὲν ἀπολαμβάνει, ὡς ἀσθενεστέρα, τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐναρμονίσεως καὶ τῆς δανειακῆς βοήθειας.

β) Ἡ Κοινοτική πλευρὰ ἐκτελεῖ θεαίως καὶ αὐτὴ τὰς ρητὰς συμβατικὰς ὑποχρεώσεις της καὶ ἔχει καταργήσει τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς διὰ τὰ εἰσαγόμενα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα προϊόντα. Ἀλλὰ ὁ πλήρης ἔστω δασμολογικὸς τῆς ἀφοπλισμὸς ἐναντι μιᾶς οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρας χώρας, τὴν ὁποίαν δὲν βοηθεῖ πλέον εἰς τὴν οἰκονομικὴν της ἀνάπτυξιν, χωρὶς ἀσφαλῶς νὰ ἐμφανίζεται ὡς δῶρον ἄδωρον, πάντως δὲν ἀποτελεῖ ἴσην ἀντιπαροχὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Θὰ ἠδύνατο, λοιπόν, νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι ἡ Συμφωνία Συνδέσεως, καθὼς περιορίζεται σήμερον μόνον εἰς τὴν τήρησιν τῶν ρητῶν ὑποχρεώσεων τοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ, χωρὶς νὰ προωθῆται εἰς τοὺς τομεῖς τῆς ἐναρμονίσεως καὶ τῆς βοήθειας, δὲν λειτουργεῖ καὶ τόσον ἀμφοτεροβαρῶς. Εὐνοεῖ τὰς χώρας τῆς Κοινότητος καὶ ἀδικεῖ, ὀπωσδήποτε, τὴν Ἑλλάδα.

Β' ΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ

Ι. ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1. Αἱ μικραὶ, πρὸς τὸ παρόν, ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν

Ἐς προχωρήσωμεν τώρα εἰς τὰς ἐπιδράσεις τῆς Συνδέσεως καὶ ἄς ἐξετάσωμεν, κατὰ πρῶτον, κατὰ πόσον ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου αἱ προαναφερθεῖσαι διαδοχικαὶ μειώσεις τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Κοινότητος.

Πρὸς τοῦτο, εἰς τὸν ἐπόμενον ὑπ' ἀριθμ. 2 πίνακα, παραθέτομεν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἑλληνικῶν εἰσαγωγῶν κατὰ περιοχάς, κατὰ τὰ τρία πρὶν ἀπὸ τὴν Σύνδεσιν ἔτη 1960 ἕως καὶ 1962, ἐντεῦθεν δὲ ἕως τὸ 1969. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ διατιθέμενον ἔτησίως συνάλλαγμα διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν εἰσαγωγῶν, προέρχονται ἀπὸ τὴν Στατιστικὴν Συναλλάγματος τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζονται εἰς ἑκατ. δολλ. Διευκρινίζεται, ὅτι εἰς τὴν Στατιστικὴν τῆς Τραπεζῆς ἡ μετατροπὴ εἰς δολλ. τῆς ἀξίας τῶν εἰς ἄλλα ξένα νομίσματα διακανονιζομένων εἰσαγωγῶν πραγματοποιεῖται μὲ δάσιν τὴν ἐκάστοτε ἐπίσημον ἰσοτιμίαν των πρὸς τὸ δολλάριον.

Ἀπὸ τῶν πίν. 2 προκύπτουν:

1) Ότι κατά τὰ τρία τελευταία ἔτη πρὸ τῆς Συνδέσεως 1960 ἕως 1962, αἱ εἰσαγωγὰ ἀπὸ τὴν Κοινότητα αὐξάνονται ἀπὸ 196,8 εἰς 284,2 ἑκατ. δολλ., μετὰ τὴν Σύνδεσιν δέ, ἀπὸ 296,4 εἰς 576,4 ἑκατ. δολλ. Κατὰ τὰς ἰδίας περιόδους, αἱ συνολικαὶ εἰσαγωγὰ ἀνέρχονται ἀπὸ 497,1 εἰς 608,5 ἑκατ. δολλ. καὶ ἀπὸ 708,4 εἰς 1.363 ἑκατ. δολλ.

2) Αἱ εἰσαγωγὰ ἀπὸ τὴν Κοινότητα, πρὶν καὶ μετὰ τὴν Σύνδεσιν, εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλύτεραι ἀπὸ τὰς εἰσαγωγὰς ἀπὸ ἄλλας τὰς ἄλλας περιοχάς. Εἶναι μάλιστα συνεχῶς ὑψηλότεραι ἀπὸ τὸ ἄθροισμα ἄλλων μαζί τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῶν Η.Π.Α., τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν χωρῶν τοῦ Σοβιετικοῦ Συνασπισμοῦ. Ἡ τόσον ὑψηλὴ συμμετοχὴ των εἰς τὰς συνολικὰς εἰσαγωγὰς, μαζί με τὴν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ὁμοίως ὑψηλὴν συμμετοχὴν τῶν κοινοτικῶν ἐξαγωγῶν ὡς πρὸς τὸ σύνολον, ἐπιβεβαιώνουν τὴν ἄποψιν, ὅτι τὸ ἐλληνικὸν ἐξωτερικὸν ἐμπόριον εἶναι κατὰ κάποιον τρόπον ὀργανικῶς συνδεδεμένον μετὰ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ ὅτι, ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ἡ Σύνδεσις τῆς χώρας μετὰ τὴν Κοινότητα ἦτο ἀπὸ τὰ πράγματα ἐπιβεβλημένη.

Πίναξ 2. Κατανομὴ τῶν εἰσαγωγῶν κατὰ περιοχάς
(Διατεθὲν συνάλλαγμα εἰς ἑκατ. \$)

Περιοχὰι Ἔτη	Κοινὴ Ἀγορὰ	Η.Π.Α.	Ἀγγλία	Χῶραι Σοβιετικοῦ Συνασπισμοῦ	Ἄλλαι Χῶραι	Σύνολον
1960	196,8	85,4	51,4	57,6	105,9	497,1
1961	232,2	85,5	59,4	60,1	124	561,2
1962	284,2	63,7	73	61,1	126,5	608,5
1963	296,4	121,2	83,2	62,8	144,8	708,4
1964	335,4	149,7	107,2	80,1	158,9	831,3
1965	374,7	189,7	117,6	91,4	205,3	978,7
1966	437,9	225,3	129,6	96,9	213,8	1.103,5
1967	466,3	210,3	131,1	94,3	223,1	1.125,1
1968	489	201,6	102,9	93,5	280,6	1.167,6
1969	576,4	192,3	121,7	99,9	372,7	1.363

Εἰς τὸν ἐπόμενον ὑπ' ἀριθμ. 3 πίνακα τῆς ἑκατοστιαίας κατανομῆς τῶν ἰδίων εἰσαγωγῶν κατὰ περιοχάς φαίνονται καλῶτερον ἢ συμμετοχὴ, τὸ ποσοστὸν ὡς πρὸς τὸ σύνολον τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν. ὡς καὶ ἡ ἐξέλιξις του πρὶν καὶ μετὰ τὴν Σύνδεσιν. Οὕτω:

1) Κατὰ τὴν πρὸ τῆς Συνδέσεως ζετίαν 1960—62, τὸ ποσοστὸν τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν αὐξάνεται ἀπὸ 39,6 εἰς 46,7%. Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1963, πρῶτον μετὰ τὴν Σύνδεσιν, ὑποχωρεῖ εἰς τὸ 41,9%, ἢ δὲ ὑποχώρησις ἐξακολουθεῖ ἕως τὸ 1965 (38,4). Ἀκολούθως, τὸ ἴδιον ποσοστὸν αὐξάνεται, συνεχῶς, χωρὶς ὁμως νὰ δυνηθῇ νὰ ὑπερβῇ τὸ 1969 τὸ 42,3%.

Πίναξ 3. Έκατοστιαία κατανομή των εισαγωγών κατά περιοχές (Διατεθέν συνάλλαγμα κατά περιοχές, τοίς % ως πρὸς τὸ σύνολον)

Περιοχή Έτη	Κοινή Άγορά	Η.Π.Α.	Άγγλία	Χῶραι Σοβιετικοῦ Συνασπισμοῦ	Χῶραι Λοίπαι	Σύνολον
1960	39,6	17,2	10,3	11,6	21,3	100
1961	41,4	15,2	10,6	10,7	22,1	100
1962	46,7	12,5	10,5	10	20,3	100
1963	41,9	17,1	11,7	8,9	20,4	100
1964	40,4	18	12,9	9,6	19,1	100
1965	38,4	19,4	12	9,4	20,8	100
1966	39,7	20,4	11,8	8,8	19,3	100
1967	41,4	18,7	11,7	8,4	19,8	100
1968	41,9	17,3	8,8	8	24	100
1969	42,3	14,1	8,9	7,3	27,4	100

2) Τὸ τελευταῖον τοῦτο ποσοστὸν εἶναι ὅσον καὶ ὁ μέσος ὀρος τῆς πρὸ τῆς Συνδέσεως Ζετίας. Ἔτσι, δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς μίαν πρώτην διαπίστωσιν, ὅτι καθ' ἕλκεν τὸ διάστημα ἀπὸ τῆς Συνδέσεως τὸ ποσοστὸν τῶν εισαγομένων ἀπὸ τὴν Κοινότητα, ἀφοῦ ἐσημείωσε κατὰ τὰ 3 πρῶτα ἔτη κάποιαν κάμψιν, τὸ 1969, 7ον ἔτος ἀπὸ τῆς Συνδέσεως Ζετίας (!).

3) Κατὰ τὸ μετὰ τὴν Σύνδεσιν διάστημα (διὰ τὴν ἀκρίβειαν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη), τὸ ποσοστὸν τῶν εισαγωγῶν ἐκ τῶν λοιπῶν χωρῶν (ιδίως Καναδᾶ, Ἑλβετίας, Τουρκίας, Ἰσπανίας, Φινλανδίας καὶ Ἰαπωνίας) ἐσημείωσε σημαντικὴν αὔξησιν καὶ ἀνῆλθεν εἰς 27,4%, εἰς ἄραρος ὄλων τῶν ἄλλων περιοχῶν (Η.Π.Α., Ἄγγλιας καὶ Σοβιετικοῦ Συνασπισμοῦ), πλὴν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, τῆς ὁποίας μάλιστα τὸ ποσοστὸν, διὰ νὰ ἀποκατασταθῆ εἰς τὸν προπολεμικὸν μέσον ὀρον, ἐσημείωσε, κατὰ τὰ ἴδια τελευταῖα 2 ἔτη, μικρὰν αὔξησιν. Αὕτῃ ἢ δευτέρα διαπίστωσις, καθ' ἣν τὰ τελευταῖα 2 ἔτη, ἡ μεγαλύτερα διείσδυσις εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀγορὰν τῶν εἰς τὴν προηγουμένην παρένθεσιν περιλαμβανομένων 6 χωρῶν (καὶ ιδίως τῆς Ἰαπωνίας) ἐγένετο εἰς βάρος ὄλων τῶν ἄλλων περιοχῶν, πλὴν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀποψιν, ὅτι ἡ Κοινότης δυνατὸν νὰ ἀποκατέστησε τὴν πρὸ τῆς Συνδέσεως θέσιν τῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν, χάρις εἰς τὰς πραγματοποιηθείσας ἐκ τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως μειώσεις εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς εισαγωγικοὺς δασμοὺς. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, δύναται νὰ ὑποστηριχθῆ, ὅτι ἔως τῶρα δὲν ἐσημειώθη ἀξία λόγου ποσοτικῆ μεταβολῆ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν εισαγω-

1) Κατὰ τὸ 1ον μῆνον τοῦ 1970, τὸ ποσοστὸν εἶχε ἀνέλθει κάπως περισσότερον, εἰς τὸ 43,3%. Συνήθως, τὸ ποσοστὸν τοῦ 1ου μῆνου, διὰ λόγους, ὅπως φαίνεται, ἐποχικούς, εἶναι ὑψηλότερον ἀπὸ τὸ ποσοστὸν ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους. Διὰ τοῦτο, ἡ μικρὰ αὕτη αὔξησις ποσοστοῦ κατὰ τὸ 1ον μῆνον τοῦ 1970 δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ἔτσι, αἱ ἀκολουθοῦσαι διαπιστώσεις μας βασίζονται μόνον εἰς τὰ διαθέσιμα ἐτήσια στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀλλοστε φθάνουν ἔως καὶ τὸ 1969.

γών από την Κοινότητα. 'Επομένως, είναι δυνατόν να εξαχθῆ τὸ συμπέρασμα, ὅτι δὲν ἐνεφανίσθησαν ἀκόμη αἱ ἐκ τῆς Συνδέσεως ἀναμενόμεναι διαρθρωτικαὶ μεταβολαὶ ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου.

Εἰς τὸ ἴδιον συμπέρασμα μᾶς ὁδηγοῦν καὶ οἱ ἀριθμοὶ τοῦ ἐπομένου ὑπ' ἀριθμ 4 πίνακος, ὅπου παρατίθεται ἡ ἀνάλυσις τῶν εἰσαγωγῶν κατὰ κατηγορίας εἰδῶν ἀπὸ τὸ 1961 (δύο ἔτη πρὸ τῆς Συνδέσεως) ἕως τὸ 1969. 'Επὶ πλεόν, εἰς τὸν πίνακα, εἰς μίαν πρώτην στήλην, ἔχουν ὑπολογισθῆ οἱ μέσοι ὅροι τῶν δύο πρὸ τῆς Συνδέσεως ἐτῶν, εἰς δὲ μίαν ἄλλην, τὴν τελευταίαν, ὁ δείκτης (αἱ ἀξήσεις) τοῦ 1969 ὡς πρὸς τοὺς ἀνωτέρω μέσους ὅρους, θεωρουμένους ὡς βάσις=100. Οὕτω :

1) Ναὶ μὲν παρατηροῦμεν, ὅτι ὠρισμέναι κατηγορίαι εἰδῶν, ὅπως τὰ λοιπὰ τρόφιμα καὶ ποτὰ (2α γραμμῆ), αἱ λοιπαὶ πρώται ὕλαι (5η), τὰ καύσιμα καὶ τὰ λιπαντικά (8η) τὰ γεωργικὰ καὶ λοιπὰ μηχανήματα (9η καὶ 10η) καὶ ἀκόμη τὰ φορτηγὰ καὶ λεωφορεῖα (11), σημειώνουν τὰς μεγαλύτερας ἀξήσεις εἰς τὰς εἰσαγωγὰς των, ἀλλὰ αἱ μεγάλαι αὐταὶ ἀξήσεις δὲν ἀφοροῦν ὕλαι εἰς τὰ μὴ ἐγχώρια προϊόντα τῆς 12ετίας, μὲ τὸν ἔντονον ἕως σήμερον ρυθμὸν τοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ. 'Αντιθέτως, εἰς τὰ λοιπὰ αὐτοκίνητα, ὑπαγόμενα εἰς τὴν 12ετίαν, δὲν σημειοῦται μεγάλη, ἀλλὰ μικρὰ ἀξήσις.

Αἱ παρουσιαζόμεναι, οὕτω, μεγαλύτεραι ἢ μικρότεραι ἀξήσεις ὀφείλονται πρὸς τὸ παρόν, περισσότερον, εἰς τὰς γενικωτέρας ἐπιδράσεις τὰς ὁποίας ὑφίσταται ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία κατὰ τὴν παροῦσαν φάσιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως καί, κατὰ πολὺ ὀλιγώτερον, εἰς τὰς ἐπιδράσεις τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως καὶ τῆς ἐκ ταύτης μειώσεως τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ λοιπῶν περιορισμῶν ἐπὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου. Εἰς τὰς γενικωτέρας αὐτὰς ἐπιδράσεις ὀφείλονται κατὰ κύριον λόγον αἱ μεγάλαι ἀξήσεις εἰς τὰς πρώτας ὕλας, τὰ καύσιμα καὶ τὰ λιπαντικά, τὰ γεωργικὰ καὶ λοιπὰ μηχανήματα, ὡς καὶ τὰ φορτηγὰ καὶ λεωφορεῖα. 'Επίσης, τὸ μεγάλο ποσοστὸν ἀξήσεως εἰς τὰ τρόφιμα καὶ ποτὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῆ περισσότερον εἰς τὴν ἐκ τῆς ἀναπτύξεως ἀξήσιν τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος, ἢ ὁποία ἐπιβάλλει βελτιωμένους ὅρους διατροφῆς.

'Ἡ ἔλλειψις ἀξιολόγων ἐπιδράσεων ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν, μέχρι σήμερον, θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῆ :

α) Εἰς τὸ ὅτι αἱ δασμολογικαὶ μειώσεις εἶναι ἀκόμη κάπως περιορισμέναι (60% μὲν εἰς τὰ εἶδη τῆς 12ετίας, ἀλλὰ μόλις 20% εἰς τὰ εἶδη τῆς μεταβατικῆς περιόδου τῶν 22 ἐτῶν) καὶ

β) Εἰς τὸ ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς ἐκ τοῦ λόγου τούτου περιορισμένης μειώσεως τοῦ κόστους τῶν εἰσαγομένων ἐκ τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς, οἱ εἰσαγωγεῖς ἐξ ἄλλων χωρῶν καὶ περιοχῶν, ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς ξένους προμηθευτὰς των, εἶναι εἰς θέσιν ἀκόμη νὰ θυσιάζουν ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ κέρδος των, διὰ νὰ διατηροῦν τὰς τιμὰς τῶν προϊόντων των εἰς τιμὰς συναγωνιστικὰς μὲ τὰ κοινοτικῆς προελεύσεως.

Πίναξ 4. 'Ανάλυσις κατά κατηγορίας τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς
(Διατεθὲν συνάλλαγμα εἰς ἕκατ. \$)

Κατηγορία	Μέσος ὅρος 1961-62.	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	Δείκτης 1969 (βάσις=100 ἐ.μ.δ. 1961-62)
1) Κρέατα καὶ γαλακτοκομικά	10	9,8	10,1	11,3	12,7	17,7	18,8	21,8	21,8	23,8	238
2) Λοιπὰ τρόφιμα, ποτὴ	4,1	3,6	4,7	9,8	9,2	8,4	9,8	12,6	15,1	17,8	434
3) Λιπάσματα	13,8	7,8	19,9	19,1	20,9	17,8	13,9	4,6	3,5	5,3	38
4) Λοιπὰ χημικά	12,5	14	11,1	11,8	14,8	17,9	20,4	24,4	23,8	26,3	210
5) Λοιπὰ πρώτα ὕλα	8,8	8,1	9,5	12	14,3	14,2	17	16,7	17,8	25	284
6) Σίδηρος καὶ χάλυψ	37,8	38,5	37,2	32	38,7	40,8	43,7	47,7	45,2	48	127
7) Λοιπὰ ὕλκὰ κατασκευῶν	5,2	4,7	5,7	7,2	4,6	5,5	6	6,9	8,5	10,2	196
8) Καύσιμα καὶ λιπαντικά	3,2	2,4	3,9	3,8	5,2	5,5	6,4	9	7,2	9,7	303
9) Γεωργικὰ μηχανήματα	4,3	4,1	4,5	4,2	7	8,6	8,7	9,5	11,4	13	302
10) Λοιπὰ μηχανήματα	47,6	39,2	55,9	52,3	67,3	80,9	105,5	120,3	127,4	163,9	344
11) Φορητὰ καὶ λεωφορεία	7,7	6,9	8,6	7,2	9,2	9,1	12,6	9,6	14,2	18,8	244
12) Λοιπὰ αὐτοκίνητα	4,1	3,9	4,3	5,8	5,1	7,1	7,2	4,2	5	6,3	154
13) Πλάτα	5,6	—	11,1	—	—	—	—	—	—	—	—
14) Βιομηχανικὰ κατασκευαστικὰ εἶδη	93,5	89,2	97,7	119,3	124,2	136,2	163,2	174,8	184,9	205,1	219
15) Νεῶλα μὴ καταγεωμενοί:	—	—	—	0,6	2,2	5	4,7	4,2	3,2	3,2	—
Σύνολο	258,2	232,2	284,2	296,4	335,4	374,7	437,9	466,3	489	576,4	223

2. Προβλέψεις διὰ τὰς μελλοντικὰς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν καὶ γενικώτερον ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας

Πάντως, ἂν μέχρι σήμερον, ὁπότε συμπληρῶνεται τὸ ὄγδοον ἔτος τῆς μεταβατικῆς 12ετοῦς περιόδου, αἱ ἐπιδράσεις ἐκ τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως καὶ τοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ δὲν εἶναι ἐμφανεῖς ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν (καὶ θὰ ἐλέγαμεν ἐπὶ αὐτῶν τούτων τῶν ἐξελίξεων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας), αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι αἱ ἐπιδράσεις δὲν θὰ ἐμφανισθοῦν ἀργότερον. Δὲν σημαίνει, ὅτι ὁ δασμολογικὸς ἀφοπλισμὸς, ὀλοκληρούμενος μετὰ 4 ἔτη διὰ τὰ εἶδη τῆς 12ετίας καὶ 14 διὰ τὰ ἐγχώρια τῆς περιόδου τῶν 22 ἐτῶν, δὲν θὰ ἔχη τὰς διαρθρωτικὰς συνεπείας τοῦ ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς, ἣ ὁποία, ἐν τῷ μεταξῷ, θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀνταγωνιστικὴ καὶ διώσιμος εἰς τὸν εὐρύτερον χώρον τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Προβάλλει ἐπομένως τὸ ἐρώτημα: Θὰ τὸ κατορθώσῃ ἡ ἐγχωρία παραγωγή καὶ εἰδικώτερον ἡ ἐγχωρία βιομηχανία εἰς τὸ ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα; Ἄν ναί, ὑπὸ ποίας προϋποθέσεις;

Ἡ ἀπάντησις, χωρὶς ἀμφιβολίαν, ἀπαιτεῖ λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν δυνατοτήτων τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας καὶ τῶν πιθανῶν ἐξελίξεων εἰς τοὺς παράγοντας τοῦ κόστους τῆς, ἣ ὁποία ἐξέτασις δὲν ἐμπίπτει εἰς τὰ ὅρια τῆς παρούσης συντόμου μελέτης. Πιρὰ ταῦτα, αἱ ἐπόμενα παρατηρήσεις, σχετικῶς μὲ τοὺς παράγοντας τοῦ βιομηχανικοῦ κόστους, διευκολύνουν εἰς τὸ νὰ δοθῇ κάποια ἀπάντησις, θεδαίως ὅχι τόσο κατηγορηματικῇ:

1) Ἐνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους παράγοντας τοῦ βιομηχανικοῦ κόστους, τὸ κόστος τοῦ χρήματος καὶ τοῦ κεφαλαίου, δὲν ἀποτελεῖ πλέον πρόβλημα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐσωτερικὴ ἀποταμίευσις καὶ τὸ ἐξωτερικὸν προσφέρουν ἄφθονα καὶ ὅχι ἀκριβὰ κεφάλαια, τὰ ὁποία, διὰ τὰς ἐξαγωγικὰς βιομηχανίας, μάλιστα, εἶναι ἴσως φθηνότερα ἀπὸ ὅ,τι εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Χάρις εἰς τὴν τοιαύτην ἐπάρκειαν κεφαλαίων, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία εἶναι εἰς θέσιν νὰ χρησιμοποιῇ ἢ νὰ ἀποκτήσῃ ἐκσυγχρονισμένον βιομηχανικὸν ἐξοπλισμὸν, ὅπως ἀκριβῶς αἱ βιομηχανίαι τῆς Κοινότητος.

2) Ἡ ἴδια ἐξίσωσις τῶν συνθηκῶν ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν παράγοντα τῆς ἐργασίας, ἣ ὁποία μὲ τὴν μετανάστευσιν τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν εἰς τὴν Γερμανίαν, ἂν δὲν ἐπιτυχάνῃ ἤδη, θὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον, ἴσῃ ἀμοιβὴν καὶ ἴσῃ παραγωγικότητα μὲ τὰς κοινοτικὰς. Ὑπάρχει θεδαίως ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἑλλειψις ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ, ἣ ὁποία ὅμως, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ πείρα τῆς τελευταίας 10ετίας, ἀντιμετωπίζεται εὐκολα μὲ εἰσαγωγὰς ξένων ἐξειδικευμένων ἐργατῶν. Ἀπὸ αὐτούς, οἱ Ἑλληνες ἐργάται ἐκμυθῶνουν γρήγορα τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας των καὶ κατορθώνουν νὰ ὑποκαταστήσουν τοὺς ξένους συνήθως ἐντὸς 12μῆνου χρονικοῦ διαστήματος.

3) Ἀπὸ πλευρᾶς μεγέθους τῆς Ἀγορᾶς, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία εἰσάγει ἤδη τὰ προϊόντα τῆς εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνωνται μὲ εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς. Ἐν ὅμως τὸ μέγεθος τῆς «ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς» εἶναι διὰ τὴν ἑλληνικὴν, ὅσον καὶ διὰ τὰς κοινοτικὰς βιομηχανίας, ἡ ἀκραία γεωγραφικῶς θέσις τῆς ἀπὸ τὰ κοινοτικὰ καταναλωτικὰ κέντρα ἐπιβάλλει εἰς τὰ προϊόντα τῆς ὑψηλότερον ὄδικόν καὶ σιδηροδρομικόν κόστος μεταφορᾶς. Ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, αἱ ἑλληνικαὶ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὴν Κοινότητα σημειῶνουν ἱκανοποιητικὴν αὐξησιν, τοῦτο δὲ σημαίνει, ὅτι παρὰ τὴν τοιαύτην ἀκραίαν γεωγραφικῶς θέσιν τῆς ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐπωφελεῖται ἀπὸ τὸν εὐρύτερον χώρον τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, πρᾶγμα ποῦ μὲ τὴν μεγαλύτεραν πληθοπαραγωγὴν τὴν βοηθεῖ εἰς τὴν μείωσιν τοῦ κόστους. Φυσικᾶ, τοῦτο δὲν σημαίνει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν τὰ μέσα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ μειονεκτήματος τοῦ ὑψηλοτέρου κόστους μεταφορᾶς. Θὰ πρέπει εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ προστεθῇ, ὅτι τὸ μεταφορικόν κόστος τῶν ὑπερποντίων πρώτων ὑλῶν δὲν εἶναι καθόλου μεγαλύτερον.

4) Ἡ ὀργάνωσις, σημαντικώτατος παράγων εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ κόστους, εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐρίσκειται εἰς χειρότερον ἐπίπεδον ἀπὸ ὅ,τι εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Εἰς ὠρισμένας νεοῦδρυθείσας βιομηχανίας κατὰ τὴν τελευταίαν 10ετίαν ἢ ἀπόστασις, τὸ «χάσμα», εἶναι θεβαίως μικρότερον, ἀλλὰ εἰς τὰς παλαιὰς βιομηχανίας ἡ ὀργανωτικὴ κατάστασις δὲν εἶναι καὶ τόσο ἐνθαρρυντικὴ. Τὸ ὀργανωτικόν ἐπίπεδον συνδέεται θεβαίως μὲ τὴν ὀλην ἐπιχειρηματικὴν ἱκανότητα, μὲ τὸ ὡς ἀποκαλεῖται κοινῶς «ἐπιχειρηματικὸν δαιμόνιον», ἀλλὰ τοῦτο, θεβαίως, δὲν θεωρεῖται ἀκόμη ἰσάζιον τοῦ κοινοτικοῦ. Πάντως, εἰς ἄλλους οἰκονομικοὺς κλάδους, ἰδίως μετὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον, ἀνεδείχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιχειρηματικαὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου, ὥστε τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ προβλέψωμεν, ὅτι εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον θὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω δύναται νὰ ὑποστηρικθῇ, ὅτι μὲ μεγάλην προσπάθειαν καὶ μὲ κατάλληλα μέτρα, εἶναι δυνατόν νὰ καταστῇ ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἀνταγωνιστικὴ εἰς τὸν χώρον τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Αὐτό, θεβαίως, δὲν θὰ συμβῇ εἰς ὅλους τοὺς βιομηχανικοὺς κλάδους. Αἱ μεγαλύτεραι πιθανότητες ὑπάρχουν διὰ τὰς νεοῦδρυθείσας βιομηχανίας τῶν τελευταίων 10 ἐτῶν, αἱ ὁποῖαι ὀργανώνονται καὶ ἀναπτύσσονται μὲ εὐρωπαϊκὴν ὀργανωτικὴν νοοτροπίαν. Ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἐπιζητήσονται ὅλα αἱ ἑλληνικαὶ βιομηχανίαι, θὰ προκληθοῦν διαρθρωτικαὶ μεταβολαί, αἱ ὁποῖαι ὅμως εἶναι φυσικαὶ εἰς περιόδους βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως καὶ δημιουργίας εὐρυτέρων οἰκονομικῶν χώρων. Τοιαῦται διαρθρωτικαὶ ἐξελίξεις σημειῶνονται ἄλλωστε εἰς τὰς οἰκονομίας τῶν 6 χωρῶν τῆς Κοινότητος, ἀπὸ τὸ παρελθόν ἔτος, κατὰ τὸ ὁποῖον ὠλοκληρώθησαν ὁ δασμολογικὸς ἀφοπλισμὸς καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ κοινῶν δασμολογίου.

Ἡ ἀνωτέρω ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τῶν δυνατοτήτων ἀνταγωνιστικότητος τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας εἰς τὸν κοινοτικὸν χώρον, ἀν δὲν εἶναι κατηγορηματικὴ, εἶναι κάπως αἰσιόδοξος, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἀντίθετος πρὸς τὴν τελευ-

ταίαν θέσιν τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων, ὁ ὁποῖον ὑπεστήριξεν, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἀπὸ σήμερον ἢ εἰσοδος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν.

Ὡς εἶδομεν, ἡ Συμφωνία τῆς Συνδέσεως λειτουργεῖ σήμερον μερικῶς. Ὁ ὄχι καὶ τόσον ἀκίνδυνος δασμολογικὸς ἀφοπλισμὸς ἐφαρμόζεται μὲ τὴν συμπεφωνημένην ἀκριβειαν ὠρολογίου, ἐνῶ αἱ εὐνοϊκαὶ διὰ τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν πλευραὶ, ὡς ἡ ἐναρμόνισις τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς καὶ ἡ χορήγησις δανειακῶν κεφαλαίων, ἔχουν πρὸς τὸ παρὸν ἀναβληθῆ. Διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ ἐπανέλθωμεν κατωτέρω. Ἐδῶ ὅμως, θὰ πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ αἰσιοδοξία, μέχρις ὅτου ἡ Συμφωνία ἐπαναλειτούργησῃ καὶ εἰς τὰς θετικὰς τῆς πλευράς, θὰ πρέπει νὰ ἐμφανίζεται περισσότερον συγκρατημένη.

3. Αἱ ἐνθαρρυντικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν ἐξαγωγῶν

Ἐὰν προχωρήσωμεν τώρα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς χώρας τῆς Κοινότητος καὶ εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐπιδράσεων τῆς Συμφωνίας.

Εἰς τὸν ἐπόμενον ὑπ' ἀριθμ. 5 πίνακα τῆς κατανομῆς τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ περιοχὰς (ἀποκτηθὲν ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν συνάλλαγμα εἰς ἑκατ. δολλ.), παρατηροῦμεν, ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὴν Κοινότητα, κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη πρὸ τῆς Συνδέσεως (1960 ἕως 62) αὐξάνονται ἀπὸ 67,8 εἰς 84,2 ἑκατ. δολλ., κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν δὲ περίοδον, ἀπὸ 89,6 εἰς 202,6 ἑκατ. δολλ. Παρατηροῦμεν, ἐπίσης ὅτι, ὅπως καὶ αἱ εἰσαγωγαί, αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν εἶναι ὑψηλότεραι (καὶ, μάλιστα κατὰ πολὺ) ἀπὸ ὅτι πρὸς οἰανδήποτε ἄλλην περιοχὴν. Τὰ δύο τελευταῖα ἔτη εἶναι σχεδὸν 2πλάσιαί τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς Η.Π.Α. καὶ Ἀγγλίαν.

Ἐξ ἄλλου, αἱ συνολικαὶ ἐξαγωγαὶ κατὰ τὰ ἴδια πρὸ καὶ μετὰ τὴν Σύνδεσιν διαστήματα αὐξάνονται ἀπὸ 208,6 εἰς 242,6 ἑκατ. δολλ. καὶ ἀπὸ 295,9 εἰς 530,3 ἑκατ. δολλ.

Πίναξ 5. Κατανομὴ τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ περιοχὰς
(Ἀποκτηθὲν συνάλλαγμα εἰς ἑκατ. \$)

Περιοχὰι — ἔτη	Κοινὴ Ἀγορὰ	Η.Π.Α.	Ἀγγλίαι	Χῶραι Σοβιετικοῦ Συνασπισμοῦ	Λοιπαὶ Χῶραι	Σύνολον
1960	67,8	32,6	17	45,5	45,7	208,6
1961	73,9	38,1	17,4	52,2	52,7	234,3
1962	84,2	27,4	21,5	53,6	55,9	242,6
1963	89,6	64,8	22,6	61,1	57,8	295,9
1964	102,8	58,8	22,2	66,4	58,2	308,4
1965	113,8	51,2	26,6	78,4	60,9	330,9
1966	126,9	71,5	26,5	87,8	90,8	403,5
1967	156,4	84,3	27,1	82,9	101,9	452,6
1968	182,2	77	22,8	72,6	110,3	464,9
1969	202,6	96,1	30	83,9	117,7	530,3

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὴν σημασίαν, τὸ ποσοστὸν ὡς πρὸς τὸ σύνολον, τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν, παραθέτομεν τὸν ἐπόμενον ὑπ' ἀριθμ. 6 πίνακα τῆς ἐξελίξεως τῆς ἑκατοστιαίας κατανομῆς (τῶν ποσοστῶν) τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ περιοχάς. Ἀπὸ τὸν πίνακα αὐτὸν παρατηροῦμεν :

Πίναξ 6. Ἑκατοστιαία κατανομή τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ περιοχάς (Ἀποκτηθὲν συνάλλαγμα κατὰ περιοχάς, τοῖς % ὡς πρὸς τὸ σύνολον)

Περιοχὰι —Ἔτη	Κοινὴ Ἀγορὰ	Η.Π.Α.	Ἀγγλία	Χῶραι Συνασπισμοῦ Σοβιετικοῦ	Λοιπαὶ Χῶραι	Σύνολον
1960	32,5	15,6	8,2	21,8	21,9	100
1961	31,5	16,2	7,4	22,3	22,6	100
1962	34,7	11,3	8,9	22,1	23	100
1963	30,3	21,9	7,6	20,6	19,6	100
1964	33,3	19,1	7,2	21,5	18,9	100
1965	34,4	15,5	8	23,7	18,4	100
1966	31,4	17,7	6,6	21,8	22,5	100
1967	34,6	18,6	6	18,3	22,5	100
1968	39,2	16,6	4,9	15,6	23,7	100
1969	38,2	18,1	5,7	15,8	22,2	100

1) Ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Κοινότητα κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη πρὶν ἀπὸ τὴν Σύνδεσιν (1960 ἕως 1962) ἀνέρχεται ἀπὸ τὸ 32,5 εἰς τὸ 34,7% τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν. Ὁ μέσος ὅρος τῆς θειτίας εἶναι 32,6%. Κατὰ τὸ 1ον ἔτος μετὰ τὴν Σύνδεσιν τὸ ποσοστὸν πίπτει εἰς τὸ 30,3%, ἀκολουθεῖ ἐν συνεχείᾳ ἀνοδικὴν πορείαν, ἀλλὰ τὸ 1966 ὑποχωρεῖ πάλιν εἰς τὸ 31,4%. Ἐκτοτε αὐξάνει ἀρκετὰ καὶ τὸ 1968 καὶ 1969 ἀνέρχεται ἀντιστοίχως εἰς τὸ 39,2 καὶ 38,2% (1).

2) Μετὰ τὴν Σύνδεσιν αὐξάνει τὸ ποσοστὸν τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς Η.Π.Α., ἐνῶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἐξαγωγῶν τῆς τελευταίας στήλης (πρὸς τὰς λοιπὰς χώρας) διατηρεῖται, μὲ μικρὰς ἀποκλίσεις, μᾶλλον σταθερόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ αὐξήσις τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Κοινότητα πραγματοποιεῖται εἰς βάρος τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰς χώρας τοῦ Σοβιετικοῦ Συνασπισμοῦ.

Ἡ αὐξήσις τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν δὲν εἶναι ἄσχετος μὲ τὸ προνομιᾶκὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον ἀπολαμβάνουν τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα, εἰσαγόμενα εἰς τὴν Κοινότητα. Κατὰ τὰ ἔτη 1968 καὶ 1969, καθ' ἃ τὸ ποσοστὸν ἀνῆλθεν, ὡς εἶδομεν, εἰς 39,2 καὶ 38,2 τοῦ συνόλου, εἰσήγοντο εἰς ἄλλας τὰς χώρας

1) Τὸ 1ον βῆμα τοῦ 1970 τὸ ποσοστὸν ἦτο χαμηλότερον, ἴσον πρὸς 35,8%. Συνήθως, τὸ ποσοστὸν τοῦ 1ου βῆμα, διὰ λόγους ἐποχικοῦς, εἶναι μικρότερον ἀπὸ ὅ,τι ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους. Διὰ τοῦτο, ἡ πτώσις τοῦ 1ου βῆμα τοῦ 1970 δὲν θεωρεῖται ὡς ἀναστροφή τῆς παρατηρουμένης τὰ τελευταῖα ἔτη ὑψωτικῆς τάσεως καὶ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ἔτσι, αἱ ἀκολουθοῦσαι διαπιστώσεις βασιζοῦνται μόνον εἰς τὰ ἐτήσια στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἄλλωστε καλύπτουν καὶ τὸ 1969.

ώς κοινοτικά και επλήρωναν κατά την εισαγωγή των μειωμένους δασμούς κατά 90 έως 100%. Δυνάμεθα, λοιπόν, να συμπεράνουμε, ότι, προς το παρόν, όποτε η μὲν Κοινότητα έχει ήδη πλήρως σχεδόν αποπλισθή δασμολογικῶς ἔναντι τῶν εἰς αὐτὴν ἐξαγομένων ἑλληνικῶν προϊόντων, ἐνῶ αἱ δασμολογικαὶ μειώσεις τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξαγομένων εἰς τὴν Ἑλλάδα περιορίζονται ἀκόμη εἰς τὸ 20 ἢ 60%, μὲ ἄλλα λόγια, ὅσον ὁ δασμολογικὸς ἀποπλισμὸς θὰ εἶναι προνομιακός, ὠλοκληρωμένος δηλαδή, εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ μερικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ τελωνειακὴ ἔνωση μὲ τὴν Κοινότητα ἐμφανίζεται ἐπιφέλης. Εἶναι πράγματι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος, αἱ μὲν εἰσαγωγαὶ τῆς ἀπὸ τὴν Κοινότητα νὰ μὴ αὐξάνονται ἐπικινδύνως, νὰ μὴ δημιουργοῦν προβλήματα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν διὰ τὴν ἐγχωρίαν βιομηχανίαν (καὶ γενικώτερον τὴν ἐγχωρίαν παραγωγήν), ἐνῶ αὕτη, ἀντιθέτως, νὰ ἐνισχύεται ἀπὸ τὴν προνομιακὴν, ἀδασμολόγητον, μεταχειρίσιν τῶν προϊόντων τῆς κατὰ τὴν εἰσαγωγήν των εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν. Ὅσον ὅμως περνᾷ ὁ χρόνος, ὁ δασμολογικὸς ἀποπλισμὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα προχωρεῖ καὶ θὰ ὀλοκληρωθῆ μετ' ὀλίγα ἔτη. Ἡ προνομιακὴ μεταχειρίσιν θὰ ἐκλείψῃ καὶ ἡ ἑλληνικὴ παραγωγή, ἂν δὲν πραγματοποιηθοῦν αἱ προηγηθεῖσαι αἰσιδόδοξοι προβλέψεις, θὰ ἴδῃ ἀμφισβητουμένην τὴν θέσιν τῆς ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Κοινότητος μέσα εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἑλληνικὴν ἀγορὰν. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν ἐχαρακτηρίσθη ἀνωτέρω ἡ τελωνειακὴ ἔνωση ὡς ἐπικινδυνός, ὅταν ἡ Συμφωνία τῆς Κοινότητος λειτουργῆ μερικῶς, χωρὶς νὰ προχωρῆ εἰς τὰ θετικὰ τῆς στοιχεῖα (ἐναρμόνισιν καὶ δανειακὴν ἐνίσχυσιν), ποῦ βοηθοῦν εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐπαύξησιν τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς τὸν εὐρύτερον χώρον τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Καὶ διὰ νὰ τελειώσωμεν μὲ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Κοινότητα, παραθέτομεν κατωτέρω τὸν τελευταῖον ὑπ' ἀριθμ. 7 πίνακα, ὅπου ἀναλύονται αἱ ἐξαγωγαὶ κατ' εἶδος ἢ κατηγορίας εἰδῶν, ἀπὸ τὸ 1961 ἕως καὶ 1969. Εἰς τὸν πίνακα, ἔχουν προστεθῆ δύο ἀκόμη στήλαι, ἡ πρώτη μὲ τοὺς μέσους ὄρους τῶν ἐτῶν 1961 καὶ 1962 καὶ ἡ τελευταία μὲ τὸν δείκτην τοῦ 1969, ὑπολογισθέντα μὲ βάσιν ἴσην πρὸς 100 τοὺς ἐν λόγῳ μέσους ὄρους.

Ἀπὸ τὸν κατωτέρω πίνακα παρατηροῦμεν :

1) Ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ τροφίμων καὶ ποτῶν (γραμμὰι 1 ἕως 5) ηὔξηθησαν μετὰ τὴν Σύνδεσιν ταχύτατα. Πρόκειται διὰ μίαν κατηγορίαν εἰδῶν, τὰ ὅποια, ὅπως εἰς ὅλας τὰς χώρας, ἔτσι καὶ εἰς τὰ κράτη - μέλη εἰσάγονται μὲ ποσοτικὸς περιορισμούς, μὲ ποσοστώσεις, διὰ κάθε εἶδος ἀπὸ κάθε χώραν. Χάρη εἰς τὴν Συμφωνίαν, τὰ ἑλληνικῆς προελεύσεως τρόφιμα καὶ ποτὰ ἐπετύγχαναν ὄλον καὶ μεγαλύτερας ποσοτώσεις, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου, θεωρούμενα ὡς κοινοτικά, εἰσάγοντο μὲ συνεχῶς ἡλαττωμένην δασμολογικὴν ἐπιβάρυνσιν, ἀπὸ ἔτους δὲ χωρὶς καὶ νὰ πληρῶνουν δασμούς. Ἔτσι, τὰ ἐξαχθέντα κρασιὰ ἐφθασαν εἰς ἀξίαν τὸ 1969 τὰ 8,6 ἑκατ. δολλ. (βλ. τελευταίαν στήλην), δηλαδή εἰς τὸ 8,6 ἑξαπλάσιον τοῦ πρὸ τῆς Συνδέσεως μέσου ὄρου τοῦ 1 ἑκατ. δολλ. Τὰ ἐσπεριδοειδῆ ἀνήλθον εἰς 3,8 ἑκατ., δηλαδή εἰς τὸ 19πλάσιον καὶ τὰ λοιπὰ τρόφιμα εἰς 25,1 ἑκατ., δηλαδή εἰς

Πίναξ 7. Ανάλυσις κατά κατηγορίας τῶν εξαγωγῶν πρὸς τὴν κοινὴν ἀγορὰν
(Εἰσπραχθέν συνάλλαγμα εἰς ἑκατ. \$)

Εἶδη - Κατηγορίαι	Μέσος ὅρος 1961-62		1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	Δείκτης 1969 (ἔκλιση=100 ἐ.μ.ε. 1961-62)
	—*Εγγ											
1) Σιτηρίδες	9,3	9,3	9,3	9,3	9	12,6	15	13,6	12,3	12	16	172
2) Κρασιά	1	0,9	1,1	1,9	1,9	2,7	3,5	3,3	3,5	6,1	8,6	860
3) Ύασηδες	0,2	0,4	0,1	1,3	1,3	0,3	1,5	1,5	3	4	3,8	1900
4) Λοιπὰ φρούτα	6,4	5,4	7,3	3,2	3,2	6,2	8,5	7,8	11,4	7,9	16,9	264
5) Λοιπὰ τρόφιμα καὶ ποτὰ	3,9	2,9	4,8	5	5	5,3	6,8	19,2	25,7	26,6	25,1	644
Σύνολον τροφίμων καὶ ποτῶν *	20,8	18,9	22,6	20,4	20,4	27,1	35,3	45,4	55,9	56,6	70,4	338
6) Καπνός	26,5	26	27	42	42	42,8	43,3	47,4	34,6	42,3	33,8	128
7) Βυζιάκι	7,5	4,4	10,6	6,2	6,2	4,2	1,5	0,9	5,8	4,4	1,1	15
8) Λοιπὰ πρῶτα ὕλα	7,3	7,4	7,2	8,3	8,3	8,3	6,5	4,6	6,7	8	8,3	114
9) Ὀρυζιὰ καὶ μεταλλεύματα	7,8	7,6	8,1	7,3	7,3	10,7	11,5	10,4	10,4	14,3	17,6	226
10) Κλωστοϋφαντουργικὰ	0,3	0,1	0,4	0,3	0,3	1,7	2,8	4	4,9	10	14,9	4966
11) Λοιπὰ βιομηχανικὰ	0,8	0,5	1,2	0,6	0,6	2,1	3,8	12,8	35,3	45,5	55,3	6912
12) Λοιπὰ εἶδη	8,1	9,1	7,1	4,5	4,5	5,9	9,1	1,4	2,8	1,1	1,2	15
Ἀθροίσματα	79,1	74	84,2	89,6	89,6	102,8	113,8	126,9	156,4	182,2	202,6	256

τὸ 4,4 πλάσιον. Πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι εἰς τὰ λοιπὰ αὐτὰ τρόφιμα τῶν 25,1 ἑκατ. δολλ. τοῦ 1969, περιλαμβάνοντο καὶ ἑληθὲς 3,1 ἑκατ. δολλ., λάδι 4,3 ἑκατ. καὶ κονσέρβες (φρούτα καὶ λαχανικά) 8,6 ἑκατ., ποῦ πρὶν ἀπὸ τὴν Σύνδεσιν εἰσήγοντο εἰς ἐλαχίστας, σχεδὸν μηδαμινάς, ποσότητας.

2) Αἱ ἐξαγωγαὶ κλωστοῦφαντουργικῶν καὶ λοιπῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, αἱ ὁποῖαι ἠὺξήθησαν τὸ 1969 εἰς $14,9 + 55,3 = 70,2$ ἑκατ. δολλ. (ἀπὸ μέσον ἔτος 1961—62 $0,3 + 0,8 = 1,1$ ἑκατ. δολλ.) ὀφείλουσι τὸν τοιοῦτον ὀβελισμὸν τῶν ὀλιγώτερον εἰς τὴν σημειουμένην βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν καὶ περισσότερον εἰς τὴν ἐκ τῆς Συνδέσεως εἰσαγωγὴν τῶν εἰς τὰ κράτη-μέλη χωρὶς δασμολογικὴν πλεον ἐπιβάρυνσιν.

Ἡ σημαντικὴ ἐπίδρασις τῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἐξαγωγῶν μας πρὸς τὴν Κοινότητα ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν προϊόντων τούτων πρὸς τὰς ἄλλας ἐκβιομηχανισμένας χώρας ἐκινήθησαν μὲ σχετικῶς μικρότερην ταχύτητα.

II. Αἱ ἀμεσοὶ ἐπιδρασεῖς τῆς Συμφωνίας Σύνδεσεως ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας

1. Μικρὰ συμβολὴ μόνον εἰς ὠρισμένα ἔργα ὑποδομῆς

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἰργάσθησαν ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν πλευρὰν διὰ τὴν εἴσοδον τῆς χώρας εἰς τὴν Ἑυρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα, εἶχον ἀντιληφθῆ τὴν μεταδατικὴν περίοδον καὶ τὴν Συμφωνίαν Σύνδεσεως, ὡς ἕνα βασικὸν μέσον «ὅπως ἐξασφαλισθοῦν ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς οἰκονομίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου ἀπασχολήσεως καὶ τῶν βασικῶν συνθηκῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ». Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐπέμειναν, ὅπως ἡ διατύπωσις αὐτὴ περιληφθῆ εἰς τὰ πρῶτα ἄρθρα τῆς Συμφωνίας (βλ. ἄρθρ. 2, § 1). Ἐξ ἄλλου, διὰ νὰ ὑπάρξουν ἄμεσοι ἐπιδρασεῖς ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἀνυψώσεως κλπ., ἐπέτυχαν τὴν ἀναφερθεῖσαν εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον δανειακὴν ἐνίσχυσιν τῶν 125 ἑκατ. δολλ. καὶ τὴν ἀναμενομένην, τότε, κοινοτικὴν συμπάραστασιν εἰς τὴν ἐναρμόνισιν τῆς ἑλληνικῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς.

Εἶδομεν εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον, ὅτι τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Συμφωνίας ἐπηκολούθησαν συζητήσεις διὰ τὴν τοιαύτην ἐναρμόνισιν, ὅτι ἀργότερον αἱ διαπραγματεύσεις δὲν συνεχίσθησαν καὶ ὅτι, πρὸς τὸ παρὸν, οὐδεμία ἀξία λόγου συμπάραστασις ἔχει πραγματοποιηθῆ. Εἰς τὸ σημεῖον λοιπὸν αὐτό, ἡ διαρρέυσασα ἀπὸ τὴν Σύνδεσιν δετρία, μέχρι στιγμῆς, οὐδὲν τὸ σημαντικὸν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ.

Εἶδομεν, ἐπίσης, ὅτι ἀπὸ τὴν δανειακὴν ἐνίσχυσιν τῶν 125 ἑκατ. δολλ. συνήφθησαν μὲ τὴν Ἑυρωπαϊκὴν Τράπεζαν Ἐπενδύσεων δάνεια μόνον 69,1 ἑκατ. δολλ. Ὅτι τὸ ὑπόλοιπον παρέμεινεν ἀχρησιμοποίητον καὶ ὅτι, ἀπὸ τὰ χρησιμο-

ποιηθέντα 69,1 έκ.ατ., 15,8 έκ.ατ. δολλ. = 474 έκ.ατ. δρχ. (ποσόν περιορισμένης σημασίας διὰ τὰς επιχειρησιακὰς χρηματοδοτικὰς διαστάσεις) ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ παγίας ἐγκαταστάσεις ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐνῶ τὸ ἀπομένον μεγαλύτερον τμήμα ἐκ 53,3 έκ.ατ. δολλ. διετεῖθη διὰ δημόσια ἔργα ὑποδομῆς.

Τὰ ἔργα αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν συνοπτικῶς εἰς τὸν σχετικὸν ὑπ' ἀριθμ. 1 πίνακα τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου καὶ εἰς τὰ ὁποῖα, καθὼς βλέπομεν, ἐξαντλοῦνται ὅλαι αἱ ἄξιαί λόγου ἄμεσοι ἐπιδράσεις τῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, κάπως ἐκτενέστερον, ἀνακεφαλαιώνονται ὡς ἑξῆς :

1) Ἐθνικὴ Ὀδὸς Ἀθηνῶν - Κορίνθου, Κοινοτικὴ δανειοδότησις	δολλ. 2 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 13%	τοῦ συνολικοῦ κόστους
2) Ἐθνικὴ Ὀδὸς Κορίνθου - Πατρῶν Κοινοτικὴ δανειοδότησις	δολλ. 6,2 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 31%	»
3) Ἐθνικὴ Ὀδὸς Ἀντιρρίου - Ἀγρινίου, Κοινοτικὴ δανειοδότησις	δολλ. 2,6 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 31%	»
4) Ἐθνικὴ Ὀδὸς Λαμίας - Λαρίσης, Κοινοτικὴ δανειοδότησις	δολλ. 6,2 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 26%	»
5) Ὑδροηλεκτρικὸν ἔργον Καστρακίου, Κοινοτικὴ δανειοδότησις	δολλ. 6 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 67%	»
6) Ἐγγειοβελτικὸν Πεδιάδος Θεο)νίκης, Κοινοτικὴ δανειοδότησις	δολλ. 10,3 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 14%	»
7) Ἐγγειοβελτικὸν Πεδιάδος Καρδίτης, Κοινοτικὴ δανειοδότησις	δολλ. 5 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 27%	»
8) Ἐγγειοβελτικὸν Πεδιάδος Πηνειοῦ Πελοποννήσου, Κοιν. δανειοδότησις	δολλ. 15 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 40%	»
Συνολικῶς, ἐπομένως	δολλ. 53,3 έκ.ατ., ἤτοι τὸ 28%	»

Σημειοῦμεν, ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τράπεζα Ἐπενδύσεων μέχρι τέλους τοῦ 1968 εἶχε χορηγήσει συνολικῶς δάνεια 1.134 έκ.ατ. δολλ., ἀναλυόμενα κατὰ χώρας ὡς ἑξῆς :

1) Ἴταλία (ἡ ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένη χώρα τῆς Κοινότητος καὶ διὰ τὴν διευκολυνθῆναι τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν, ἰδίως τοῦ Νότου)	117 δάνεια ἀξίας	595 ἑκατ. δολλ.
2) Γαλλία (ἡ χώρα τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς μὲ δξὺ ἀγροτικὸν πρόβλημα)	21 δάνεια ἀξίας	153 ἑκατ. δολλ.
3) Τουρκία (χώρα περιωρισμένης «Συνδέσεως»)	27 δάνεια ἀξίας	122 ἑκατ. δολλ.
4) Δ. Γερμανία (ἡ πλέον ἀνεπτυγμένη χώρα τῆς Κοινότητος)	17 δάνεια ἀξίας	105 ἑκατ. δολλ.
5) Ἑλλάς	15 δάνεια ἀξίας	69 ἑκατ. δολλ.
6) Βέλγιον	3 δάνεια ἀξίας	31 ἑκατ. δολλ.
7) Λοιπαὶ χώραι (Ὁλλανδία καὶ συνδεδεμένοι τῆς Γαλλικῆς Ἐνώσεως)	18 δάνεια ἀξίας	59 ἑκατ. δολλ.
Δηλαδή συνολικῶς	218 δάνεια ἀξίας	1.134 ἑκατ. δολλ.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα προκύπτει, ὅτι ἡ Τουρκία, μὴ συνδεδεμένη μάλιστα χώρα ὡς ἡ Ἑλλάς, ἐπέτυχεν σχεδὸν 2πλάσιον δανεισμὸν ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τράπεζαν Ἐπενδύσεων.

2. Αἱ προσδοκίαι διὰ μεγαλυτέραν συμπάρστασιν ἐκ μέρους τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς

Ὅταν καθηρτίσθῃ καὶ ὑπεγράψῃ ἡ Συμφωνία, χάρις εἰς τὰς προσπάθειας τῆς ἑλληνικῆς πλευρᾶς, ἡ Κοινοτικὴ εἶχε κατανοήσῃ καὶ παραδεχθῆναι, ὅτι διὰ τὴν πρῶτην ἔνταξιν μιᾶς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ὡς ἡ Ἑλλάς, εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν ἐξ ἀνεπτυγμένων κρατῶν-μελῶν, διὰ τὴν ἀναπτυχθῆναι ἡ ἀδύνατη πλευρὰ, νὰ κατορθώσῃ νὰ συμβιώσῃ καὶ ὄχι ἀντιθέτως νὰ καταστραφῇ, ἔπρεπε:

1) Νὰ προηγηθῆ μία 2πλή (ἡ 12ετῆς καὶ 22ετῆς) προνομιακὴ μεταβατικὴ περίοδος Συνδέσεως, κλιμακωτῆς τελωνειακῆς ἐνώσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ δασμολογικὸς ἀφοπλισμὸς τῆς ἰσχυρᾶς πλευρᾶς θὰ ἦτο ταχύτατος, ἐνῶ τῆς ἀδυνατοῦ ἀργὸς καὶ βαθμιαῖος.

2) Νὰ δοθῇ καὶ ἄμεσος ἐνίσχυσις (δάνεια, ἐναρμόνισις κλπ.), κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεταβατικῆς αὐτῆς περιόδου, ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν εἰς τὴν ἀδύνατον πλευρὰν, ὥστε κατὰ τὴν λήξιν τῆς, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ προνομιακοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ, ἡ ἀδύνατος πλευρὰ νὰ κατορθώσῃ οἰκονομικῶς νὰ ἀνδρωθῇ, νὰ ἀναπτυχθῇ, διὰ τὴν μὴ κινδυνεύσῃ κατὰ τὴν ἔνταξιν νὰ παρασυρθῇ ἡ οἰκονομία τῆς ἀπὸ τὸν ἄνεμον τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐξ συνησπισμένων ἐκδιομηχανισμένων χωρῶν.

Ἡ Κοινοτικὴ πλευρὰ μάλιστα ὑπεστήριξεν, ὅτι ἡ Συμφωνία Συνδέσεως μὲ

τὴν Ἑλλάδα θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ ὑπόδειγμα, ἀργότερον, διὰ τὴν σύνδεσιν καὶ ἄλλων ὑπὸ ἀνάπτυξιν κρατῶν.

Μὲ τὴν χορηγηθεῖσαν ὡς ἀνωτέρω ἄμεσον οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν, ἡ ὁποία ὡς εἶδομεν, περιορίζεται κυρίως εἰς τὴν κατὰ τὸ 28% χρηματοδότησιν ὀρισμένων ἔργων ὑποδομῆς, εἶναι φανερόν, ὅτι δὲν ἐλειτούργησεν ἕως τῶρα ἡ Συμφωνία ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα κατανόησεως. Καὶ ἐὰν ἡ συμφωνία ἐξακολουθήσῃ νὰ λειτουργῇ, μερικῶς, μόνον κατὰ τὸν ἐπικίνδυνον, ὡς τὸν ἀπεκαλέσαμεν, δασμολογικὸν ἀφοπλισμόν, χωρὶς ἀμέσους συμπαραστάσεις εἰς τὴν δύσκολον προσπάθειαν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, θὰ πλησιάζωμεν εἰς τὸ τέρμα τῆς μεταβατικῆς περιόδου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, θὰ πλησιάζωμεν εἰς τὸ τέρμα τῆς μεταβατικῆς περιόδου ἀφοπλισμένοι δασμολογικῶς καὶ θὰ ἀνθέξωμεν εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν, μόνον ἐὰν θὰ ἐπιτύχωμεν νὰ καλύψωμεν τὴν οἰκονομικὴν διαφορὰν μετὰ τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ προσπάθειας.

Ἐπὶ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, δὲν ἀποκλείεται, νὰ μὴ ἐπαληθεύωνται αἱ προσδοκίαι τῶν πρωτεργατῶν τῆς Συμφωνίας.

3. Τὸ ἑλληνικὸν προβάδισμα εἰς τὴν σύνδεσιν καὶ αἱ τελευταῖαι συμφωνίαι ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν μετὰ τὴν Κοινότητα

Ἡ Ἑλλάς ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ὑπὸ ἀνάπτυξιν εὐρωπαϊκῆ χώρα, ἡ ὁποία συνεδέθη μετὰ τὴν Κοινότητα, μετὰ τὴν Συμφωνίαν Συνδέσεως τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ 1962. Ὡς ἐλέχθη δέ, ἡ συμφωνία αὕτη θὰ ἀπετέλει ὑπόδειγμα διὰ τὴν σύνδεσιν καὶ ἄλλων ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν, πρὸς τὴν ὁποῖαν πάντοτε ἀπέβλεπεν ἡ Κοινότης. Σκοπὸς τῆς ἀπὸ τῆς δημιουργίας τῆς εἶχε τεθῆ ἡ μεγαλύτερα διεύρυνσις τοῦ σημερινοῦ κοινοτικοῦ χώρου.

Ἡ ἀναμενομένη Σύνδεσις μετὰ τὴν Τουρκίαν. Μετὰ ὀλίγον ὑπεγράφη μεταξὺ Τουρκίας καὶ Κοινότητος μία συμφωνία δασμολογικῶν παραχωρήσεων, ἡ ὁποία, καθὼς περιελάμβανε καὶ κοινοτικὴν χρηματοδότησιν πρὸς τὴν Τουρκίαν, ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἓνα εἶδος περιωρισμένης Συνδέσεως Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ Τουρκίας. Ἡ συμφωνία αὕτη ἀντικαθίσταται ἤδη ἀπὸ μίαν Συμφωνίαν Συνδέσεως, ὁμοίαν τῆς ἑλληνικῆς, ἡ ὁποία θὰ ἐφαρμοσθῇ ἀμέσως, πρὶν νὰ ἐπικυρωθῇ ἀπὸ τὰ Κοινοβούλια τῶν ἐνδιαφερομένων κρατῶν.

Ἡ Τουρκικὴ Συμφωνία Συνδέσεως περιλαμβάνει καὶ αὕτη:

1) Δύο μεταβατικὰς περιόδους 12 καὶ 22 ἐτῶν. Ἐντὸς τῆς πρώτης, ἡ Τουρκία θὰ καταργήσῃ βαθμιαίως τοὺς δασμοὺς τῶν λοιπῶν, πλὴν ἐγχωρίως παραγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων τῆς, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ κατάργησις θὰ πραγματοποιηθῇ μετὰ βραδύτερον ρυθμόν, ἐντὸς τῆς δευτέρας 22ετοῦς περιόδου. Ἐντὸς τῶν ἰδίων προθεσμιῶν, ἡ Τουρκία θὰ εἰσαγάγῃ τὸ κοινὸν τελωνειακὸν δασμολόγιον καὶ, κατ' αὐτὸν

τὸν τρόπον, ἕως τὸ 1992, ἡ τελωνειακὴ Ἐνωσις Τουρκίας καὶ Κοινότητος θὰ ἔχη, μὲ τὴν σειρὰν τῆς δλοκληρωθῆ. Ἡ Κοινὴ Ἀγορά, ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς υπογραφῆς τῆς Συμφωνίας θέτει τὸ κοινοτικὸν καθεστῶς εἰς τὴν διάθεσιν τῶν τουρκικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα, ὅπως καὶ τὰ ἑλληνικά, θὰ εἰσάγονται ἐφεξῆς χωρὶς δασμοὺς εἰς τὰ κράτη-μέλη.

2) Ἐναρμόνισιν τῆς Τουρκικῆς πρὸς τὴν Κοινὴν Ἀγροτικὴν Πολιτικὴν, ἐντὸς περιόδου 22 ἐτῶν. Ἐϋθὺς ὁμοῦ ἐξ ἀρχῆς, ἡ Κοινότης παραχωρεῖ μίαν σειρὰν πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα καλύπτουν τὰ $\frac{9}{10}$ τῶν τουρκικῶν ἀγροτικῶν εἰσαγωγῶν πρὸς τὴν Κοινότητα (καπνὸς πλήρης δασμολογικὴ ἀτέλεια, ἐσπεριδοειδῆ μείωσις δασμῶν 40 ἕως 50%, λοιπὰ ἀγροτικὰ προϊόντα ἐλάττωσις 50—75%).

3) Νέον «Χρηματοδοτικὸν Πρωτόκολλον». Τοῦτο προβλέπει δανειακὴν ἐνίσχυσιν τῆς Τουρκίας μὲ 195 ἑκατ. δολλ., ἐκ μέρους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τραπεζῆς Ἐπενδύσεων καὶ ἐντὸς περιόδου 5 ἐτῶν. Τὰ δάνεια θὰ εἶναι χαμηλότοκα. Ἐπὶ πλέον, ἡ Κοινότης θὰ ἐρευνήσῃ τὴν δυνατότητα νὰ χορηγήσῃ ἀπὸ ἰδίου πόρους, ὑπὸ τὰς συνθήκας τῆς ἀγορᾶς, πρόσθετον δανειακὴν ἐνίσχυσιν ἕως 25 ἑκατ. δολλ. Πρὸς δέ, ἕνα ἔτος πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Χρηματοδοτικοῦ τούτου Πρωτοκόλλου θὰ ἐξετάσῃ τὴν περίπτωσιν τῆς συνεχίσεως τῆς δανειακῆς ἐνίσχυσεως, ἐπὶ μίαν ἀκόμη δετίαν.

4) Τέλος, πραγματοποιήσιν ἐλευθέρως κυκλοφορίας τῶν ἐργατῶν, βαθμηδὸν καὶ ἐντὸς περιόδου 12 ἕως 22 ἐτῶν. Ἐξ ἀρχῆς, πάντως, προβλέπεται ἡ μὴ διάκρισις ἐθνικότητος εἰς τὴν ἀμοιβὴν καὶ τοὺς λοιποὺς ὄρους ἐργασίας τῶν Τούρκων ἐργατῶν, τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς χώρας τῆς Κοινότητος.

Συμφωνίαι δασμολογικῶν παραχωρήσεων μὲ τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὸ Ἰσραήλ. Αἱ δύο αὗται χῶραι ἀπὸ ἐτῶν ἐπιζητοῦν τὴν Σύνθεσιν τῶν μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Καὶ ἄν, ὅπως συμβαίνει, δὲν ὑπῆρχον τὰ ἐξω-οικονομικὰ ἐμπόδια, θὰ ἠδύναντο νὰ θεωρηθοῦν ὡς δύο ὑποψήφιοι μὲ μεγάλας πιθανότητας ἐπιτυχίας. Καὶ οἱ δύο ὑπέγραψαν, τὴν 29.6.70, συμφωνίας δασμολογικῶν παραχωρήσεων μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν.

Α) Ἡ Ἰσπανία παρεχώρησεν ἀπελευθέρωσιν τῶν εἰσαγωγῶν τῆς ἀπὸ τὴν Κοινότητα εἰς ποσοστὸν 95%. ἕως τὸ βον. ἔτος τῆς ἰσχύος τῆς συμφωνίας. Διὰ τὰς βιομηχανικὰς τῆς εἰσαγωγᾶς ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη, παρέσχε δασμολογικὰς μειώσεις 25 ἢ 30 καὶ 60 ἢ 70%, βαθμιαίως, ἐντὸς τῆς ἰδίας βετοῦς περιόδου. Διὰ τὰ κοινοτικὰ γαλακτοκομικὰ καθώρισεν ἰδιαιτέρας παραχωρήσεις, διὰ δὲ τὰ ὑπόλοιπα ἀγροτικὰ προϊόντα ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατηρήσῃ ἀμετάβλητον τὴν θέσιν τῶν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἰσπανικὴν ἀγοράν. Ἐξ ἄλλου, αἱ παραχωρηθεῖσαι δασμολογικαὶ μειώσεις ἀπὸ τὴν Κοινότητα, βαθμιαίαι ἐπίσης, θὰ φθάσουν διὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα 40 καὶ 60 ἢ 70%, διὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ ὑπὸ ὠρισμένους ὄρους 40% καὶ δι' ὠρισμένα φρούτα, λαχανικά, κονσέρβες καὶ κρασιὰ 50%.

Β) Τὸ Ἰσραήλ, ἐντὸς τῆς ὀκτοῦς διαρκείας τῆς συμφωνίας, παραχωρεῖ θαθμισαίας μειώσεις δασμῶν συνολικῶς 10, 15, 25 καὶ 30% εἰς τέσσαρας, ἀντιστοίχως, καταλόγους ἀπὸ τὴν Κοινότητα εἰσαγομένων εἰδῶν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ Κοινότης παρεχώρησεν εἰς τὰ εἰσαγόμενα Ἰσραηλινὰ βιομηχανικὰ προϊόντα δύο διαδοχικὰς δασμολογικὰς μειώσεις συνολικῶς 50%. Κατ' ἐξαιρέσιν, εἰς τὰ προϊόντα ἀλουμινίου, τὰ αὐτοκίνητα καὶ μερικὰ ἄλλα, αἱ συνολικαὶ δασμολογικαὶ μειώσεις περιορίζονται μεταξὺ 28 ἕως 34%. Διὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ ἀνέρχονται εἰς 40%, ἐπίσης εἰς τὰ ἀβοκάντος, τὰ γκραήη-φρούτ καὶ μερικὰ ἀκόμη κονσερβοποιημένα φρούτα.

Γ' ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1) Τὸ ἐλληνικὸν μονοπώλιον τῆς Συνδέσεως μετὰ τὴν Κοινότητα, καθὼς συνίστατο εἰς προνομιακὴν μεταχείρισιν τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Κοινότητα ἐλληνικῶν προϊόντων (μεταφραζομένην, ἀφ' ἑνός, εἰς ἐξίσωσιν πρὸς τὰ κοινοτικά καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς δασμολογικὴν προτίμησιν ἔναντι τῶν δημοιδῶν προελεύσεως τρίτων), ἀπετέλει τουλάχιστον ἐμμέσως παράγοντα ἀναπτύξεως, ὃ ὅποιος ἀπὸ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχεν δλοκληρωθῆ μετὰ τὴν πλήρη κατάργησιν τῶν δασμῶν ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη. Ἡδὴ μετὰ τὴν ἐπικειμένην ὁμοίαν Σύνδεσιν τῆς Τουρκίας (καὶ αὖριον δὲν ἀποκλείεται καὶ ἄλλων χωρῶν) τὸ μονοπώλιον μετατρέπεται εἰς προβάδισμα, τὸ ὅποιον ὅμως, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, θὰ χάνη συνεχῶς ἀπόστασιν, ὅσον θὰ λειτουργῇ ἡ Σύνδεσις μερικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁμοίως διὰ τὴν γειτονικὴν Τουρκίαν ἢ καὶ δι' ἄλλας χώρας ἀργότερον.

2) Ἐξ ἄλλου, σήμερον, ἡ λειτουργία τῆς Ἑλληνικῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, καθὼς περιορίζεται μόνον εἰς τὸν τομέα τῆς τελωνειακῆς ἐνώσεως δὲν εἶναι ἀπλῶς μερικὴ. Εἶναι συγχρόνως καὶ μονομερής, διότι τὰ μὲν κράτη-μέλη συνεπλήρωσαν ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον τὸν δασμολογικὸν τὼν ἀφοπλισμὸν ἔναντι τῶν εἰσαγομένων ἐλληνικῶν προϊόντων, ἐνῶ ἡ Ἑλλάς συνεχίζει τὰς σημαντικὰς τῆς δασμολογικὰς παραχωρήσεις πρὸς τὰ εἰσαγόμενα κοινοτικά προϊόντα ὑπὸ δεσμενεστέρας ἢ πρότερον συνθήκας, ἀφ' οὗ προηγουμένης ὑπῆρχαν αἱ ἀντιπαροχαί :

- α) τῆς δανειακῆς ἐνισχύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τραπεζῆς Ἐπενδύσεων καὶ
- β) τῆς ἀναμενομένης ὀλικῆς κοινοτικῆς συμπαραστάσεως διὰ τὴν ἐναρμόνισιν πρὸς τὴν Κοινοτικὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀγροτικῆς Πολιτικῆς.

3) Ὅταν μία Οἰκονομικὴ Συμφωνία ἀρχίξῃ νὰ γίνεταί μονομερῆς καὶ ὀλιγώτερον συμφέρουσα ἀπὸ ὅ,τι προηγουμένης, ἐπιβάλλεται νὰ ἐξετασθῇ μετὰ προσοχὴν, διὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ ἀδύνατα σημεῖα. Ἡ ἐξέτασις, θεδκίως, αὐτὴ ἐκφεύγει ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς παρούσης συνοπτικῆς μελέτης. Πάντως, δύναται νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι :

- α) Ἡ ἔλλειψις δανειακῆς κοινοτικῆς ἐνισχύσεως εἶναι δυνατόν νὰ καλυφθῇ

ἐξ ἐτέρων πηγῶν, ἂν ὄχι ὑπὸ τοὺς ἰδίους ὄρους, τουλάχιστον εἰς τὰ ἴδια χρηματικά ποσά, τὰ ὁποῖα, ἄλλως, θὰ προήρχοντο ἀπὸ τὴν Κοινότητα.

β) Ἡ μερική καὶ μονομερὴς λειτουργία τῆς Συνδέσεως εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτελέσῃ ἐπιχείρημα διὰ μίαν ἐλληνικὴν αἴτησιν πρὸς τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως, μὲ θέμα τὴν ἐπιβράδυνσιν τοῦ ρυθμοῦ τοῦ ὑπολειπομένου ἐλληνικοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ. Ἡ αἴτησις ἤμπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ μὲ τὴν λογικὴν παρατήρησιν, ὅτι ἐὰν μὲ τὴν συμπράστασιν τῆς Κοινότητος, διὰ νὰ προπαρασκευασθῇ ἡ χώρα διὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ἀπαιτεῖται μεταβατικὴ περίοδος 12 καὶ 22 ἐτῶν, χωρὶς τὴν συμπράστασιν αὐτὴν, ἡ ἐπιμήκυνσις τῆς μεταβατικῆς περιόδου, μὲ ἄλλα λόγια, ἢ ἀνωτέρω ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἐμφανίζεται λογικὴ καὶ ἀναγκαία.

γ) Ἡ ἔντασις τῶν ἰδίων δυνάμεων καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις ὅλων τῶν ἐσωτερικῶν δυνατοτήτων πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, θὰ διευκολύνουν τὴν τοιαύτην προπαρασκευήν. Καὶ εἰς τὸ τέλος θὰ συμβάλουν, ὡς ἐλπίσωμεν ἀποτελεσματικῶς, εἰς τὴν ἀνώδυνον ἔνταξιν τῆς χώρας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

“ Λ Ο Γ Ι Σ Τ Η Σ , ,

Μηνιαία Λογιστικὴ Φορολογικὴ καὶ Οἰκονομικὴ
Ἐπιθεώρησις
Ἐπιστημονικὸν καὶ Ἐπαγγελματικὸν Βῆμα τῶν
Ἑλλήνων Λογιστῶν

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ : Οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων Ἐπιστημόνων καὶ εἰδικῶν.

ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΣ : Ἐπὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ φορολογουμένου, τῆς φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος, τοῦ Κώδικος Φορολογικῶν Στοιχείων, τῶν Διοικητικῶν λύσεων καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν φορολογικῶν Δικαστηρίων καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας καὶ νομολογίας.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ : Ἄρθρα καὶ μελέται ἐπὶ τῶν σπουδαιότερων θεμάτων τῆς Λογιστικῆς, τῆς φορολογίας καὶ τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας. Ἐπαγγελματικὴ κίνησις τῶν Ἑλλήνων Λογιστῶν.

Ἐγγραφαὶ συνδρομητῶν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «**ΛΟΓΙΣΤΟΥ**»

Ὁδὸς Πανεπιστημίου 44 — Ἀθῆναι (τηλ. 622.737)